

ЦЕМЕНТАРНИЦА “УСЈЕ” АД - СКОПЈЕ

Годишен извештај,
Консолидирани финансиски извештаи,
Консолидирана годишна сметка

За годината која завршува на 31 декември 2022 година

ЦЕМЕНТАРНИЦА “УСЈЕ” АД - СКОПЈЕ

Годишен извештај

За годината која завршува на 31 декември 2022 година

ЦЕМЕНТАРНИЦА УСЈЕ АД СКОПЈЕ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА 2022 ГОДИНА

Скопје, февруари 2023

СОДРЖИНА

1. ОПШТО.....	3
2. ПРОДАЖБА.....	3
3. ТЕКОВНИ ОПЕРАЦИИ.....	4
4. БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА.....	4
5. ЧОВЕЧКИ РЕСУРСКИ И ПОСТИГНУВАЊЕ ВО ОБЛАСТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА, ПРИДОНЕС КОН ОПШТЕСТВОТО И КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ (ESG).....	5
6. ЖИВОТНА СРЕДИНА.....	7
7. ОСТАНАТИ ОБЕЛОДЕНУВАЊА	9
8. КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ.....	11

1. ОПШТО

Цементарница УСЈЕ АД Скопје (“Друштвото” или „УСЈЕ“) е акционерско друштво, основано согласно законодавството на Република Северна Македонија. Акциите на Друштвото котираат на официјалниот пазар на Македонската Берза. Регистрираното седиште на Друштвото е во Република Северна Македонија на ул. Борис Трајковски 94, 1000 Скопје.

Деловните активности на Друштвото опфаќаат производство и трговија со цемент, бетон, агрегати, малтери и други градежни материјали.

2. ПРОДАЖБА

ЦЕМЕНТ

Претходната 2022 година беше најтешката и најнеизвесната година во последните децении. Пазарот веќе беше погоден од светската енергетска криза и екстремно високите цени на горивата и електричната енергија, а во истовреме руско-украинската војна предизвика дополнителна неизвесност, пораст на цените и двоцифрена инфлација од 14%. Во такви услови, градежниот сектор се соочи со нестабилност, при што приватните инвестиции значително ги надминаа инвестициите во јавниот сектор. Вкупниот домашен пазарен удел на цементот се намали за 9,6% во однос на 2021 година, но обемот на нашата продажба достигна 79,9% од пазарниот удел во споредба со претходната година кога изнесуваше 77,3%. Продажбата на косовскиот пазар забележа благ пад во однос на минатата година, како резултат на падот на пазарната побарувачка за 15%.

Покрај падот на пазарот, наш најголем предизвик беше ценовната политика, да се обезбеди пазарниот удел, но и да ја одржиме профитабилноста на највисоко можно ниво во услови на раст на цените на електричната енергија на дневно ниво, во услови кога конкуренцијата од странство имаше субвенцирани цени на електрична енергија во нивните домицилни земји. Со постојано прилагодување на нашите цени успеавме да обезбедиме Добивка пред камати, даноци, депрецијација и амортизација (ЕБИТДА) за 8,6% пониска од претходната година, иако продажбата се намали за 10,4%.

ВЕРТИКАЛНА ПОВРЗАНОСТ

Во година на екстремно голема енергетска криза и намалена побарувачка на бетон на пазарот, успеавме да реализираме ЕБИТДА од 221 илјади евра, односно 15% над планираните количини за 2022 година. Вкупно произведена количина на готов бетон во тековната година е 36.153 м3 или реализирани 90% од буџетските количини за 2022 година. Споредено со претходната година, бележиме пораст во количините од 4.5% и пораст на ЕБИТДА од 41%.

Нашата бетонска база продолжи по истата стратегија и план да се грижи за намалување на влијанието врз животната средина. Имено, во таа насока е и константното користење на цемент во производниот процес на бетон, со поприфатливо оптоварување на CO2 врз животната средина, односно употребата на СЕМ II/B V-L 42.5.

Остануваме на пазарот како производител на бетон со исклучително високи перформанси, кој ги има усвоено најдобрите практики во оваа област, добро препознаени од нашите традиционални купувачи.

3. ТЕКОВНИ ОПЕРАЦИИ

Производниот процес беше фокусиран на задоволување на потребите на домашниот и странскиот пазар, со посебен осврт на оптимизацијата на работењето, залихите на материјали и средствата. За да ги намали трошоците за гориво во 2022 година, УСЈЕ успеа да замени околу 3,1% од горивото со алтернативно гориво за печки. Специфичната потрошувачка на топлина на горивото (SFHC) е слична во споредба со претходната година. Природниот гас како извор на енергија за предзагревање на печките, кој беше практично недостапен и екстремно скап во 2022 година, речиси беше заменет со други поконкурентни горива кои беа достапни на пазарот. Потрошувачката на електрична енергија за мелење цемент (kWh по тон цемент) беше намалена за 4% во однос на прогнозата за 2022, што е резултат на континуираната оптимизација на параметрите на процесот и почетокот на употребата на новиот софтвер за оптимизација RTO, развиен од Групацијата ТИТАН. Исто така, потрошувачката на електрична енергија за производство на клинкер е на стабилно ниво како и во претходната година. Сето ова, придонесе за намалување на емисијата на CO₂ по тон цемент. Односот на клинкер и цемент остана на стабилно ниво со благ тренд на опаѓање.

4. БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА

Како дел од Групацијата ТИТАН, ги применуваме најдобрите практики во областа на здравјето и безбедноста. Со примена на најновите практики во сите наши активности, создаваме високи стандарди во оваа област за нашите вработени, добавувачи, изведувачи и сите наши соработници. Ги повикуваме нашите соработници да ги усвојат нашите здравствени и безбедносни практики во нивните секојдневни активности. Крајната цел на сите напори на УСЈЕ е да се постигне безбедна и здрава работна средина и перформанси со нула несреќи во нашата севкупна работа.

Работиме на развивање на самосвеста кај вработените и промовирање на културата за здравје и безбедност. Обезбедуваме воведна обука за здравје и безбедност на сите нови вработени, соработници, изведувачи и посетители, а нашите вработени поминуваат низ обука за различни аспекти на здравјето и безбедноста на работното место. Во 2022 година спроведени се 3.755 часа обука на нашите вработени и 2.132 часа обука на нашите изведувачи. Со ова го надминавме KPI од >15 часови обука за вработените и/или изведувачите соодветно. Во 2022 година реализиравме 122 безбедносни прошетки и 42 безбедносни ревизии, со што ги постигнавме планираните цели за 2022 година.

Уште една важна пресвртница беше постигната во 2022 година, 2 години без повреди на работно место, што е од големо значење за сите вработени во УСЈЕ, бидејќи е првпат да се постигне толку долг период без повреда на работно место.

5. ЧОВЕЧКИ РЕСУРСКИ И ПОСТИГНУВАЊЕ ВО ОБЛАСТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА, ПРИДОНЕС КОН ОПШТЕСТВОТО И КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ (ESG)

Креирање вредност за сите

Во Цементарница УСЈЕ ги користиме нашите единствени силни страни, ресурси и односи за да создадеме вредност во секоја фаза од нашето работење. Ние се фокусираме не само на она што го правиме, туку и на тоа како го правиме, осигурувајќи дека даваме значаен и одржлив придонес за сите наши засегнати страни.

ДОБРО УПРАВУВАЊЕ

Човекови права, диверзитет и инклузија

Различноста, рамноправноста и инклузијата се основни за нашата култура, стратегија и секојдневните работни практики. Посветени сме на создавање средина каде што се вреднуваат сите

разлики и каде што секој би можел да се пронајде и да доживее чувство на припадност. Учеството на жените во менаџерскиот тим е 27%, додека 12% од сите нови вработени во 2022 година се жени. Компанијата е посветена да ја исполни целта за родова различност, постигнувајќи 30% учество на жените во Одборот на директори.

Цементарница УСЈЕ преку независна платформа Ethics Point обезбедува заштита на укажувачите според процедурата на Групацјата за заштитено пријавување и во согласност со локалното законодавство.

Со цел да се истакне важноста на заштитата од вознемирување на работното место, во 2022 година беа организирани обуки на оваа тема за сите вработени. Исто така, со цел да покажеме дека од нас се очекува секогаш да ги следиме највисоките стандарди на професионално однесување, Групацјата организираше обуки за Политика за измама и Политика за санкции.

Слобода на здружување

Во 2022 година Цементарница УСЈЕ потпиша нов Колективен договор со Синдикалната организација на компанијата за следните две години. Истовремено го применуваме и се придржуваме до Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството.

Усогласеност

Цементарница УСЈЕ го има усвоено и го применува Кодексот на однесување и политиките на Групацјата ТИТАН во своето секојдневно работење, меѓу кои Политиката за борба против поткуп и корупција, Политиката и упатствата за усогласување со Законот за конкуренција, Политиката за санкции, Политиката за човекови права, Политиката за Корпоративната општествена одговорност, Политиката за животна средина и Политиката за здравје и безбедност при работа. Овие политики се јавно достапни на нашата веб-страница на следниот линк: <https://www.USJE.mk/en/about-us/corporate-governance/group-policies/>.

СОРАБОТКА СО ЗАЕДНИЦАТА И КОМУНИКАЦИЈА

Процес на проценка на материјалноста

Со цел да одговориме на очекувањата на нашите засегнати страни и да продолжиме со одржливиот развој, УСЈЕ воспостави процес на проценка на материјалноста. Преку овој процес, имаме за цел да ги надградиме нашите доверливи односи и да создадеме заедничка вредност. УСЈЕ повторно ги разгледа и даде приоритет на материјалните прашања релевантни за нашиот бизнис во однос на нивното влијание врз Групацјата и нивното значење за нашите главни чинители. Процесот потврди дека прашањата како што се здравјето и безбедноста, управувањето со животната средина, развојот на вработените, одржливиот синџир за набавки, задоволството на клиентите, климата и енергијата и доброто управување остануваат на врвот на листата на материјални прашања. Ние ја користиме добиената приоритизација на материјалните прашања на локално ниво како основа за проценка на материјалноста на ниво на Групацјата и обратно. Во 2022 година спроведовме процес на валидација на нашите прашања поврзани со материјалноста со избрани клучни засегнати страни преку комуникација на е-прашалник споделен со секој клучен соработник. Процесот беше целосно воден од Групацјата.

Годишниот Извештај за Одржливост на Цементарница УСЈЕ за 2021 година беше подготвен во согласност со начелата за известување на Групацјата ТИТАН, кои се дефинирани со повикување на начелата на Конференцијата на Обединетите нации за трговија и развој (UNCTAD), Упатствата за известување од Глобалниот договор на Обединетите нации, Глобалниот договор на ОН за известување за напредокот, Упатствата на Глобалната асоцијација за цемент и бетон (GCCA), Целите за одржлив развој на Обединетите нации (ЦОР) за 2030 и Одборот за сметководствени стандарди за одржливост (SASB) за конкретни клучни индикатори на успешноста (KPIs). Извештајот беше доставен до сите вработени, објавен на нашата веб-страница и испратен преку пошта до повеќе од 150 надворешни засегнати страни.

За Цементарница УСЈЕ, од големо значење е да се осигура дека нашиот бизнис има позитивно влијание врз општеството и локалните заедници околу нашата фабрика.

Во 2022 година УСЈЕ продолжи со Проектот партнерството со училиштата, обезбедувајќи материјали за енергетски ефикасна фасада и подобрување на здравствените и безбедносните услови во основно училиште во соседната општина Аеродром. Дополнително, една градинка беше опремена со инвентар за најмладите посетители.

Вработените во УСЈЕ доброволно учествуваа во акција за засадување дрвја и придонесоа за пошумување и зазеленување на дел од населбата УСЈЕ засадувајќи повеќе од 2000 дрвја.

АНГАЖИРАНОСТ И РАЗВОЈ НА ВРАБОТЕНИТЕ

Анкета за вработените

Во 2022 година УСЈЕ спроведе анкета за вработените за да го процени ангажирањето на нашите луѓе и во исто време да ги слушне мислењето на вработените и да добие повратни информации за тоа што функционира и што би можеле да направиме подобро, правејќи ги нашата компанија и ТИТАН Групацијата уште подобро место за работа.

Нашите вработени беа подготвени да ги споделат своите мислења и ставови, што доведе до стапка на одговор од 90%. Менаџментот ги презентираше Резултатите од анкетата пред сите вработени. Врз основа на длабинската анализа на резултатите и повратните информации, беа идентификувани приоритетите од тимовите на секој оддел и беше дизајниран Акционен план на компанијата.

Развој на нашите луѓе

Постојаниот развој на вештините и знаењето на нашите луѓе е еден од највисоките приоритети на нашата компанија. Темите за обука беа главно фокусирани на развивање на лидерски вештини, техничко знаење, воведна обука за непречено вклучување на новите вработени и безбедност и здравје при работа. Повеќе од 50 часови обука по вработен беа постигнати во 2022 година.

Посветени на развојот на вештините што вработените треба да ги имаат на сите нивоа во нашата компанија, организиравме едногодишна Програма за развој на лидерство за сите раководители, супервизори и други клучни луѓе со повеќе од 640 часови за обука.

Добросостојба на вработените

Следејќи ја посветеноста на компанијата за грижа за здравјето и добросостојбата на нашите луѓе, воведовме неколку различни програми за поддршка на нашите луѓе и нивните семејства во време на криза. УСЈЕ обезбеди дополнителна поддршка преку програмата за помош на вработените, кампањата за ментално здравје, како и дополнителна финансиска поддршка на вработените за ублажување на ефектот од економската криза врз нашите вработени.

Награди и признанија

УСЈЕ доби Признание за проектите за добросостојба на вработените, во категоријата Вработени, од страна на Националното координативно тело за Општествена одговорност на претпријатијата.

6. ЖИВОТНА СРЕДИНА

Цементарница УСЈЕ, како дел од ТИТАН Групацијата, се залага за континуиран одржлив развој и подобрување во животната средина. Цементарница УСЈЕ АД Скопје поседува А-дозвола за усогласување со оперативен план од 2011 година, која е надградена во А-интегрирана еколошка дозвола, издадена од Министерството за животна средина и просторно планирање во март 2020 година. Компанијата има воспоставено, документирано, спроведено и одржува Систем за управување со животната средина и Систем за управување со енергија, и постојано ја подобрува

нивната ефикасност во согласност со барањата на стандардите ISO 14001:2015 и ISO 50001:2018. Двата системи се дел од Интегрираниот систем за управување во Усје. Опсегот на Системот за животна средина е да ги покрие сите еколошки прашања кои се однесуваат на производството, како и експлоатацијата на рудниците. Системите се одржуваат и се ревидираат на годишна основа. Последната ресертификација на ЕМС и ЕнМС беше извршена во септември 2022 година од екстерни аудитори. Активностите поврзани со заштитата на животната средина се инкорпорирани во сите наши активности. Во овој контекст, дел од проектите реализирани во текот на 2022 година се наведени подолу:

Зелен појас

Зголемувањето на зелените површини позитивно придонесува за намалување на фугитивната прашина и минимизирање на визуелните влијанија врз соседните живеалишта. Во рамките на проектот Зелен појас, во 2022 година беа засадени вкупно 38.798 растенија, од кои 14.319 дрвја беа засадени на завршните етажи на рудникот за лапор, 18.436 дрвја беа засадени во рудникот за варовник во Говрлево, 4.600 дрвја беа засадени во рудникот за песок во Врловица, и 1.443 растенија (дрвја, цвеќиња и грмушки) беа засадени на зелените површини во фабриката.

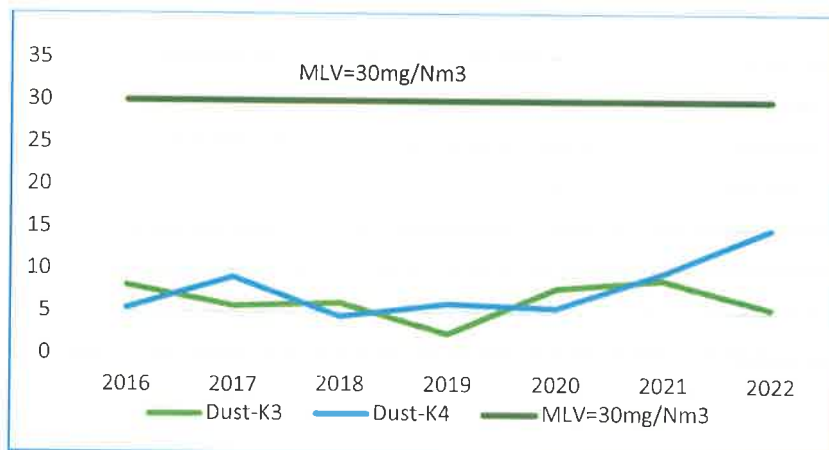
Намалување на бучава

Нивото на бучава измерено на точките за мониторинг во периметарот на фабриката и рудниците не ги надминува пропишаните дозволени граници. Следејќи го нашиот напор да направиме повеќе добро и да го минимизираме нашиот отпечаток и покрај тоа што бучавата генерирана од нашето работење е под законските граници, во 2022 година УСЈЕ продолжи да спроведува активности за минимизирање на бучавата согласно Акциониот план на Студијата за минимизирање на бучава направена од Природно-техничкиот факултет во Штип.

Емисии во воздух

Следењето на емисиите во воздухот е предуслов за контрола и ублажување на влијанијата од производството на цемент врз животната средина. Цементарница УСЈЕ има независен 24-часовен систем за континуирано следење на емисиите, што овозможува детално следење на емисиите во реално време и преземање навремени корективни мерки. Како корпоративно општествено одговорна компанија, УСЈЕ редовно ги објавува месечните извештаи за емисиите во воздухот на својата веб-страница. Почнувајќи од 2020 година, објавуваме извештаи за емисии во воздухот на неделно ниво. Истите извештаи се испраќаат и до медиумите.

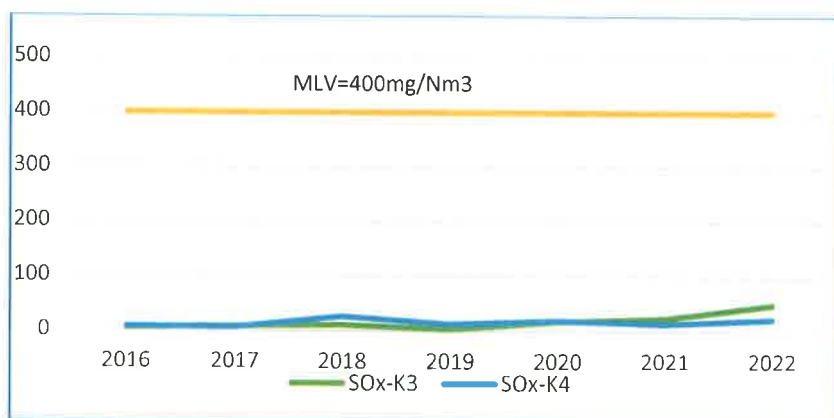
Годишниот просек на емисиите во воздухот од главните извори на емисии за 2022 година се прикажани на следните графикони:

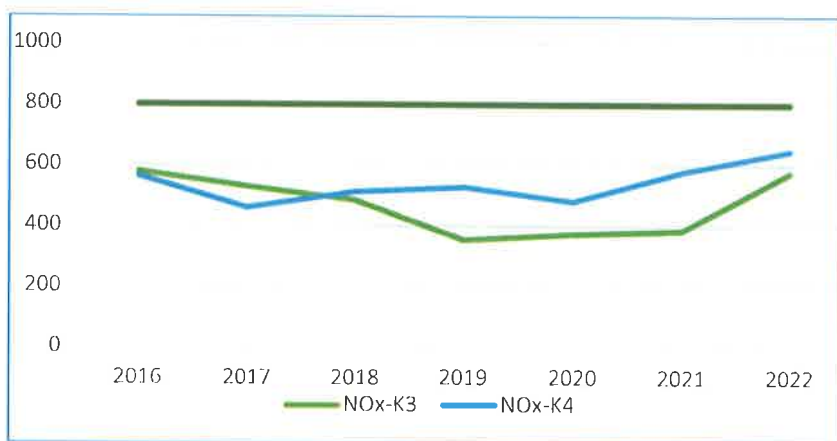
Прашина

*MLV=50 mg/Nm³ – Максимална граница согласно Националното законодавство

*MLV=30 mg/Nm³ – Максимална граница прифатена во А – Интегрираната еколошка дозвола

Сулфурни оксиди SO₂

Азотни оксиди NO_x

Намалување на емисии на фугитивна прашина

Следејќи го Акцискиот план за минимизирање на емисиите на фугитивна прашина во фабриката и рудниците на УСЈЕ, спроведени беа активности кои опфаќаат поединечни или комбинирани мерки. Дел од активностите спроведувани во текот на 2022 година се:

- Континуиран мониторинг и замена на помошните филтри за отпрашување,
- Обнова на пристапни патишта во рамките на фабриката - континуирана активност,
- Создавање зелен појас околу фабриката и рудниците - континуирана активност.

Врз основа на мерења за PM₁₀ честички извршени од независна акредитирана лабораторија во периметарот на фабриката, а во согласност со А-интегрираната еколошка дозвола, Државниот инспекторат за животна средина потврди дека не постои директна корелација помеѓу работата на Цементарница Усје и измерените вредности на ПМ₁₀ во амбиентниот воздух. Овие вредности главно зависат од временските услови и од загадувањето во градот.

Употреба на алтернативни горива

Поради забраната за увоз на RDF, УСЈЕ беше лимитирана да користи исклучиво алтернативни горива од домашни извори. За жал, овие количини не беа доволни за да се искористат капацитетите на инсталираната према во УСЈЕ. Алтернативните горива кои се користеа во 2022 година беа биомаса од земјоделски отпад (луспи од ориз и луспи од кафе), селектиран отпад од текстилната

индустрија, отпад од пакување што не може да се рециклира, како и отпадна пластика што не може повторно да се користи и да се рециклира. Употребуваните типови на алтернативно гориво претставуваат неопасен отпад и истите се одобрени за користење во согласност со А-Интегрираната еколошка дозвола.

Производство и употреба на електрична енергија од Обновливи извори на енергија

Едно од материјалните прашања во полето на Декарбонизација и Дигитализација е и намалување на употреба на необновливи (фосилни) горива, како и намалување на јаглеродни емисии (директни и индиректни). Во 2022 година Усје започна со реализација на проект за инсталација на Фотоволтаична централа за производство и употреба на електрична енергија произведена од сонце. Проектот започна со реализација кон крајот на 2022 година, и е планирано да се заврши во првата половина на 2023 година. Со овој проект планирано е да се инсталира фотоволтаична централа на кровните конструкции од објектите во кругот на фабриката на површина од ~15.000 м², со инсталиран капацитет од ~3 MWp. Централата треба да произведе електрична енергија која може да замени приближно 3,4% од вкупната потрошувачка на електрична енергија. Произведената енергија целосно ќе се користи за потребите на фабриката. Со овој проект Цементарница Усје ќе може да заштеди околу 3200 тони CO₂/годишно.

7. ОСТАНАТИ ОБЕЛОДЕНУВАЊА

Раководството на УСЈЕ е цврсто посветено да продолжи со интеграцијата на правилата и практиките во работењето на Друштвото, кои промовираат транспарентност, одговорност, доверливост, одржлив развој и корпоративна општествена одговорност во секој аспект и област на активност на Друштвото и односите со акционерите, вработените, купувачите, добавувачите, изведувачите и општеството. Согласно сето погоренаведено, УСЈЕ ги обелоденува следниве информации:

1. Дивидендна политика

Врз основа на дивидендната политиката на компанијата, дивидендата се дистрибуира секоја година, врз основа на предлогот на Одборот на директори и по одобрувањето на Годишното собрание на акционери.

Распределба на дивиденда на акционерите на Компанијата се признава како обврска во финансиските извештаи на Компанијата во периодот во кој дивидендата е одобрена од акционерите на Компанијата.

На 20 мај 2022 година, Собранието на акционери донесе Одлука за распределба на преостанатата дивиденда за 2021 година, по исплатата на авансна дивиденда за периодот 1 јануари - 30 септември 2021 година согласно Законот за трговски друштва. Објавената дивиденда изнесува 708.020 илјади денари што се состои од 41.327 илјади денари добивка од 2021 година и 216.886 илјади денари неискористена реинвестирана добивка од 2016 година. Преостанатата добивка од 2021 година во износ од 499.807 илјади денари беше реинвестирана односно се искористи даночно поттикнување за инвестициски вложувања на Друштвото.

Објавената преостанатата дивиденда за 2021 година платена во 2022 година изнесуваше 458 МКД по акција.

2. Извори на средства на Друштвото се неговите оперативни готовински приливи. Сепак, на 23 декември 2021 година, Цементарница УСЈЕ АД Скопје („Заемопримачот“) склучи Договор за заем со Titan Global Finance TLC (TGF), необезбеден заем во евра, во износ до 7.000 илјади евра. Заемопримачот може да го користи заемот во расположливиот период во не повеќе од

10 транши и согласно Договорот ќе го користи за општи корпоративни цели. Важноста на Договорот за заем е дванаесет месеци по датумот на потпишување на Договорот и каматната стапка е 2% над ЕУРИБОР, референтна каматна стапка за соодветниот период, која е променлива за периодот. На 23 септември 2022 година, се склучи Анекс 1 кон Договорот, зголемена е вкупната главнина до 8.000 илјади евра. На 23 ноември 2022 година беше склучен Анекс 2, со кој рокот на важност на договорот за заем се продолжи, односно 17 месеци по датумот на потпишување на Анекс 2. Позајмиците се класифицираат како тековни обврски, освен ако Друштвото има безусловно право да го одложи враќањето на заемот најмалку 12 месеци по датумот на билансот на состојба. На 31 декември 2022 година, обврската за заемот изнесуваше 4.500 илјади евра.

На 03 ноември 2022 година е склучен Договор за краткорочен заем помеѓу Милко Доел Скопје и Цементарница УСЈЕ АД Скопје („Заемопримачот“). Милко Доел Скопје на заемопримачот му обезбеди заем во износ од 61.500 илјади денари. Заемопримачот ги користи позајмените пари за корпоративни цели. Заемот ќе се отплати најдоцна до 10.05.2023 година заедно со каматата. Каматата на заемот се пресметува по стапка од 2% над 3-месечен ЕУРИБОР како референтна каматна стапка.

3. Финансиските резултати за 2022 година се составен дел на Финансиските извештаи на Групаацијата и Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2022 година.
4. Следствено на претходното, Политиката за управување со финансискиот ризик детално е објаснета во Забелешка 21 кон Финансиските извештаи на Групаацијата и Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2022 година.

5. *Управување со ризик и усогласеност*

Ефективното управување со ризикот е од суштинско значење за постигнување на стратешките цели на компанијата и долгорочниот одржлив развој. Компанијата има развиено соодветни системи за следење, елиминирање или минимизирање на различни потенцијални и значајни ризици. Централниот одбор за управување генерално е одговорен за плановите за управување со ризик на компанијата, имплементација и оценување на нивната ефикасност секоја година преку системите за управување. Одборот на директори потврдува дека Друштвото има воспоставени системи за внатрешна контрола и политики за управување со ризици и дека се информирани од страна на Главниот извршен директор и надлежните раководители од Групаацијата за нивната ефикасност. Механизмот за уверување во однос на интегритетот на финансиските извештаи на Друштвото се состои од комбинација од вградените процеси за управување со ризик, применетите активности на финансиска контрола, користената релевантна информатичка технологија и финансиските информации подготвени, доставени и следени. Месечниот мониторинг на финансиските извештаи е клучниот елемент на контролниот механизам за квалитетот и интегритетот на финансиските резултати. Надворешните ревизори ги разгледуваат полугодишните финансиски извештаи и годишните финансиски извештаи на Друштвото.

Нашите деловни практики засновани на усогласеност се водат и се засноваат на вредностите и Кодексот на однесување на Групаацијата ТИТАН. Според политиката за борба против поткуп и корупција на Групаацијата ТИТАН, имаме принципи за работа со добавувачи, изведувачи или други поврзани страни. Тие се придржуваат до сите важечки закони и доброволно преземаат договорна обврска, онаму каде што е изводливо, да покажат дека се придржуваат до релевантните правила за борба против поткуп и антикорупција.

6. Во текот на 2022 година, сите трансакции со заинтересираните страни се реализирани со редовен тек на работење на Друштвото (Забелешка 19 кон Финансиските извештаи на Групаацијата и Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2022 година).

7. УСЈЕ ја споделува Визијата и Политиката на Корпоративна Општествена Одговорност (КОО) на Групацјата Титан, за „да го води својот бизнис на етички и општествено одговорен начин правејќи помалку штета и настојувајќи да направи повеќе добро“.

8. ИЗЈАВА ЗА КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ

Принципите на добро корпоративно управување, како систем на правила, практики и процеси, поддржани од сеопфатно управување со ризикот, се од суштинско значење за градење ефективни надворешни односи, а со тоа и за стабилноста на компанијата.

Како котирано друштво во подсегментот Задолжителна котација на Македонската берза, Цементарница УСЈЕ АД Скопје ги применува принципите на добро корпоративно управување во согласност со стандардите и принципите утврдени со законската регулатива. Друштвото ги применува принципите на Кодексот за корпоративно управување за компаниите котирани на Македонската берза (ККУ 2021 или Кодексот), кој е јавно достапен на веб-страницата: <https://www.mse.mk/Repository/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81/KKU%20na%20angliski%20final.pdf>.

Кодексот го применува пристапот „примени или појасни зошто не си применил“, па оттука секое отстапување од принципите на Кодексот ќе биде објаснето во Прашалникот за корпоративно управување, објавен во согласност со член 40 став 1 од Правилата за котација.

Акционерскиот капитал на Друштвото изнесува 1.747.730 илјади денари и е претставен со 563.784 обични акции, со номинална вредност од 3.100,00 денари по акција.

Акционерската структура на Друштвото на 31 декември 2022 година е следната:

- TITAN CEMENT Netherlands B.V. поседува 535.596 акции, односно 95% од правата на глас на компанијата
- Останати: 28.188 акции што одговараат на 5% од гласачките права на Друштвото.

Управувањето на Друштвото е организирано преку едностепен систем на управување преку Одборот на директори (Одборот). Одборот има најшироки овластувања да ги спроведе сите неопходни или корисни дејствија за постигнување на целта на Друштвото, освен оние кои се доделени исклучиво на Собранието на акционери како што е пропишано со Законот за трговските друштва.

На 31 декември 2022 година, Одборот беше составен од шест (6) члена и тоа: еден (1) извршен член, односно Главен извршен директор (ГИД) и пет (5) неизвршни членови, од кои два (2) се независни. Ниту еден од неизвршните членови не прима надоместоци врз основа на нивното членство во Одборот.

Главниот извршен директор не добива никаква заработка врз основа на неговото членство во Одбор. Вкупните приходи (плати, други придонеси, бонуси, осигурување и други примања) на извршниот член на Одборот и на другите членови на клучниот персонал на Друштвото во 2022 година изнесуваат 117.125 илјади денари.

Со цел да се постигне ефикасност и ефективност во секојдневното работење, Одборот на директори во текот на 2022 година донесе различни одлуки без одржување на седници во повеќе наврати и тоа: 28.02.2022, 19.04.2022, 06.06.2022, 14.06.2022, 20.09.2022 и 29.09.2022. Воедно, беа запазени сите законски рокови и обврски за правилно, навремено и точно информирање на членовите на Одборот, а особено беа земени предвид интересите на Друштвото и на акционерите. Сите одлуки од горенаведените датуми беа донесени со согласност на сите членови на Одборот.

Во текот на 2022 година, Годишното собрание на акционери се одржа на 20 мај 2022 година, а на 31 октомври 2022 година се одржа вонредно собрание на акционери.

Цементарница УСЈЕ АД Скопје, како дел од Групацјата ТИТАН, останува посветена на највисоките принципи на корпоративно управување, стремејќи се кон доследно подобрување на своите перформанси, како и промовирање на транспарентност, одржливост и долгорочно создавање вредности.

Јанис Паниарас

Претседател на Одбор на директори

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'JP', written over a faint circular stamp or watermark.

ЦЕМЕНТАРНИЦА “УСЈЕ” АД - СКОПЈЕ

**Консолидирани финансиски извештаи
за 31 декември 2022 година
со Извештај на независниот ревизор**

Содржина

Извештај на независниот ревизор.....	2
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	4
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА	5
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИ ТЕКОВИ.....	6
КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА	7
1. Општи информации за Групацјата	9
2.1 Основа за подготовка на финансиските извештаи	9
2.2 Значајни сметководствени политики.....	10
2.3 Значајни сметководствени проценки.....	22
2.3 Значајни сметководствени проценки (продолжува)	23
2.4 Деловна комбинација	23
3. Приходи и трошоци.....	24
4. Данок на добивка.....	26
5. Заработувачка по акција	28
6. Недвижности, постројки и опрема.....	29
7. Нематеријални средства	30
8. Вложувања во недвижности.....	31
9. Истражување за и вреднување на минерални ресурси	32
10. Залихи.....	33
11. Побарувања од купувачи и останати побарувања.....	33
12. Пари и парични средства.....	33
13. Акционерски капитал.....	34
14. Останати резерви.....	35
15. Долгорочни резервации за отпремнини	36
16. Обврски спрема добавувачи и останати обврски.....	39
17. Краткорочни заеми.....	40
18. Превземени и потенцијални обврски	40
19. Трансакции со поврзани страни.....	42
20. Трошоци според природа	44
21. Управување со финансискиот ризик	45
22. Последователни настани.....	49

ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

Главен извршен директор

Борис Хрисафов

Седиште

Борис Трајковски бр. 94
1000 Скопје
Република Северна Македонија

Адвокати

Адвокатска канцеларија Поленак - надворешен адвокат
Наташа Филиповска - надворешен адвокат
Адвокатско друштво Чакмакова Адвокати - надворешен адвокат

Банки

Комерцијална Банка АД - Скопје
Стопанска Банка АД - Скопје
НЛБ Банка АД - Скопје
ПроКредит Банка АД - Скопје
Шпаркасе Банка Македонија АД - Скопје
Халкбанка АД - Скопје

Ревизори

Прајсвотерхаускуперс Ревизија ДОО - Скопје
Бул. 8-ми Септември бр. 16, Хипериум бизнис центар, II кат
1000 Скопје
Република Северна Македонија

Извештај на независниот ревизор

До Одборот на директори и Акционерите на Цементарница Усје АД Скопје

Извештај за консолидираните финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените консолидирани финансиски извештаи на Цементарница Усје АД Скопје и нејзините подружници („Групацијата“), коишто го вклучуваат консолидираниот извештај за финансиска состојба заклучно со 31 декември 2022 година, и консолидираниот извештај за сеопфатна добивка, консолидираниот извештај за промени во главнината и консолидираниот извештај за парични текови за годината којашто завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на раководството за консолидираните финансиски извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето на консолидирани финансиски извештаи кои што се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Стандардите за ревизија прифатени во Република Северна Македонија („Стандардите“). Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали консолидираните финансиски извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во консолидираните финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на консолидираните финансиски извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на консолидираните финансиски извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот.

Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на консолидираните финансиски извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според нашето мислење, консолидираните финансиски извештаи објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Групацијата заклучно со 31 декември 2022 година, како и на нејзината финансиска успешност и нејзините парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со Сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Годишниот извештај е подготвен од страна на Раководството во согласност со барањата на Законот за Трговски Друштва, член 384.

Раководството е исто така одговорно за подготвувањето на Консолидираната Годишна сметка и Годишниот извештај на Цементарница Усје АД Скопје, кои се одобрени од Одборот на директори.

Според барањата на Законот за Ревизија, известуваме дека историските информации прикажани во Годишниот извештај подготвен од страна на Раководството на Цементарница Усје АД Скопје, во согласност со член 384 од Законот за Трговски Друштва е конзистентен во сите материјални аспекти со финансиските информации прикажани во Консолидираната годишната сметка и ревидираните консолидирани финансиски извештаи на Групацијата на крајот на 31 декември 2022 година и за годината која завршува тогаш.

Драган Давитков
Управител

Драган Давитков
Овластен ревизор

Прајсвотерхаускуперс Ревизија ДОО Скопје

7 април 2023 година
Скопје, Република Северна Македонија

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА
За годината што завршува на 31 декември 2022 година

	Белешки	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Приходи од продажба	3а	6.146.465	4.887.251
Останати приходи	3б	162.382	126.970
Трошоци на продадени производи	3в	(4.875.944)	(3.456.831)
Бруто добивка		1.432.903	1.557.390
Останати оперативни приходи	3г	210.945	158.005
Останати оперативни трошоци	3д	(200.198)	(186.018)
Трошоци за продажба и маркетинг		(41.496)	(36.354)
Административни трошоци	3ѓ	(243.071)	(214.048)
Добивка од оперативни активности		1.159.083	1.278.975
Приходи од финансирање		1.321	2.660
Курсни разлики, нето		(28.083)	(704)
Трошоци од финансирање		(15.516)	(6.928)
Нето трошоци од финансирање	3е	(42.278)	(4.972)
Добивка пред оданочување		1.116.805	1.274.003
Данок на добивка	4	(76.033)	(101.624)
Добивка за годината		1.040.772	1.172.379
Останата сеопфатна добивка			
<i>Останата сеопфатна добивка која не се рекласификува во билансот на успех во последователните периоди:</i>			
Ревалоризационен вишок - Вложувања во недвижности		-	14.932
Курсни разлики	8	44	(17)
Вкупно сеопфатна добивка за годината		1.040.817	1.187.294
Добивка за годината распределна на:			
Акционерски капитал на матичната компанија		988.733	1.113.760
Неконтролирачко учество		52.039	58.619
		1.040.772	1.172.379
<i>Заработувачка по акција</i>			
Основна, заработувачка по акција која се однесува на имателите на акции на матичното друштво	5	1,85	2,08
Вкупно сеопфатна добивка за годината распределна на:			
Акционерски капитал на матичната компанија		988,776	1.127.929
Неконтролирачко учество		52,041	59.365
		1,040,817	1.187.294

**КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА
за 31 декември 2022 година**

		<i>Белешки</i>	
		2022	2021
		МКД'000	МКД'000
СРЕДСТВА			
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	6	2.794.317	2.659.926
Нематеријални средства	7	32.594	14.001
Гудвил		2.468	2.468
Вложувања во недвижности	8	276.172	250.812
Средства за истражување и вреднување	9	1.254	1.354
Одложено даночно побарување		-	74
		3.106.805	2.928.635
Тековни средства			
Залихи	10	1.779.290	1.249.683
Побарувања од купувачи и останати побарувања	11	640.195	496.539
Побарување за повеќе платен данок на добивка		12.465	18.939
Краткорочни заеми		15	15
Пари и парични средства	12	158.091	356.802
		2.590.056	2.121.978
ВКУПНО СРЕДСТВА		5.696.861	5.050.613
КАПИТАЛ И ОБВРСКИ			
Капитал и резерви			
Акционерски капитал	13	1.747.730	1.747.730
Акционерска премија		2.322	1.122
Акумулирана добивка		1.033.645	484.101
Останати резерви	14	319.725	319.681
Реинвестирана добивка		1.338.700	1.105.778
		4.442.122	3.658.412
Нетековни обврски			
Долгорочни резервации за отпремнини	15	54.055	55.543
Резервација за ревитализација на рудниците		7.642	1.493
		61.697	57.036
Тековни обврски			
Обврски спрема добавувачи и останати обврски	16	831.437	1.318.186
Резервација за неискористен годишен одмор		6.233	4.003
Тековен дел на долгорочни резервации за отпремнини	15	3.174	3.040
Обврска за данок на добивка		8.338	9.495
Краткорочни заеми	17	343.630	-
Обврска за дивиденда		230	441
		1.193.042	1.335.165
ВКУПЕН КАПИТАЛ И ОБВРСКИ		5.696.861	5.050.613

Потпишано од страна на овластен лице на Друштвото на 28 февруари 2023 година:

Борис Хрисафов

Главен извршен директор

Составувач, овластен сметководител со број на уверение 102613

Барлакоска Габриела

В.Д. Финансов директор и овластен сметководител

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИ ТЕКОВИ
За годината што завршува на 31 декември 2022 година

	<i>Белешка</i>	
	2022	2021
	МКД'000	МКД'000
<i>Парични текови од оперативни активности</i>		
Добивка пред оданочување	1.116.805	1.274.003
<i>Исправки за:</i>		
Добивка од продажба на НПО	(1.299)	(801)
Амортизација на НПО	212.224	206.927
Актуарска загуба, нето	24	7.387
Трошок за камата, пресметка на резервации за обврски за пензионирање	1.704	1.535
Приход од камати	(1.321)	(2.660)
Отпис на застарена залиха и корекција на истата	4.236	19.359
Неискористени денови од годишен одмор (нето)	2.230	493
(Добивки)/загуби од вреднување на инвестициони вложувања, нето	(27.630)	(11.111)
Трошок за камати	13.811	5.393
Отпис на застарени побарувања и исправка вредноста	6.573	400
Нето сегашна вредност на продадени и отпишани НПО	1.644	3.141
Оперативна добивка пред промени во оперативниот капитал	1.329.001	1.504.066
Зголемување на побарувања од купувачи и останати побарувања	(150.228)	(96.106)
Зголемување на залихите	(533.843)	(404.524)
Намалување/ (Зголемување) на обврски спрема добавувачи и останати обврски	(483.489)	340.210
Парични средства генерирани од оперативни активности	161.441	1.343.646
Платени камати	(13.811)	(5.393)
Платен данок на добивка	(70.640)	(168.649)
Нето парични текови од оперативни активности	76.990	1.169.604
<i>Парични текови од инвестициони активности</i>		
Набавка на недвижности, постројки и опрема	(377.233)	(357.383)
Зголемување/(намалување) на вложување	14.660	(2.468)
Примања од продажба на НПО	345	973
Примени приходи од камата	1.321	2.660
Нето парични текови користени во инвестициони активности	(360.907)	(356.218)
<i>Парични текови од финансиски активности</i>		
Дивиденда платена на акционери во Групацијата	(245.303)	(1.094.487)
Дивиденда платена на малцинските акционери	(13.122)	(59.692)
Земени заеми	1.148.840	-
Вратени заеми	(805.209)	-
Нето парични текови користени во финансиски активности	85.206	(1.154.179)
Нето намалување на пари и парични средства	(198.711)	(340.794)
Нето курсни разлики	-	(13)
Пари и парични средства на 1 јануари	356.802	697.609
Пари и парични средства на 31 декември	158.091	356.802

12

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА

За годината што завршува на 31 декември 2022

	<i>Акционерски капитал</i>	<i>Акционерска премија</i>	<i>Акумулирана добивка</i>	<i>Останати резерви (белешка 14)</i>	<i>Реинвестирана добивка</i>	<i>Вкупно</i>
	<i>МКД'000</i>	<i>МКД'000</i>	<i>МКД'000</i>	<i>МКД'000</i>	<i>МКД'000</i>	<i>МКД'000</i>
На 1 јануари 2022 година	1.747.730	1.122	484.101	319.681	1.105.778	3.658.412
Добивка за годината	-	-	1.040.772	-	-	1.040.772
Останата сеопфатна добивка (останато усогласување)	-	-	(94)	-	-	(94)
Останата сеопфатна добивка (курсни разлики)	-	-	-	44	-	44
Вкупно сеопфатна добивка	-	-	1.040.678	44	-	1.040.722
Објавени дивиденди, нето	-	-	(258.213)	-	-	(258.213)
Пренос на акумулирана добивка	-	-	216.886	-	(216.886)	-
Пренос од акумулирана добивка	-	-	(449.807)	-	449.807	-
Акционерски опции	-	1.201	-	-	-	1.201
На 31 декември 2022 година	1.747.730	2.322	1.033.645	319.725	1.338.700	4.442.122

На 20 мај 2022 година, Собранието на акционери донесе Одлука за распределба на преостанатата дивиденда за 2021 година, по исплатата на авансна дивиденда за периодот 1 јануари - 30 јуни 2021 година согласно Законот за трговски друштва. Објавената дивиденда изнесува 708.020 илјади денари што се состои од 41.327 илјади денари добивка од 2021 година, 216.886 илјади денари неискористена реинвестирана добивка од 2016 година и преостаната добивка од 2021 година во износ од 449.807 илјади денари која беше реинвестирана односно се искористи даночно поттикнување за инвестициски вложувања на Друштвото.

КОНСОЛИДИРАН ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО ГЛАВНИНАТА

За годината што завршува на 31 декември 2021

	<i>Акционерски капитал</i>	<i>Акционерска премија</i>	<i>Акумулирана добивка</i>	<i>Останати резерви (белешка 14)</i>	<i>Реинвестирана добивка</i>	<i>Вкупно</i>
	<i>МКД'000</i>	<i>МКД'000</i>	<i>МКД'000</i>	<i>МКД'000</i>	<i>МКД'000</i>	<i>МКД'000</i>
На 1 јануари 2021 година	1.747.730	307	385.727	573.315	940.166	3.647.245
Добивка за годината	-	-	1.172.379	-	-	1.172.379
Останата сеопфатна добивка	-	-	32	14.932	-	14.964
Останата сеопфатна добивка (курсни разлики)	-	-	-	(17)	-	(17)
Вкупно сеопфатна добивка	-	-	1.172.411	14.915	-	1.187.326
Објавени дивиденди, нето	-	-	(222.131)	-	-	(222.131)
Авансна дивиденда	-	-	(927.988)	-	-	(927.988)
Пренос на акумулирана добивка	-	-	382.056	(268.549)	(140.362)	(26.855)
Пренос од акумулирана добивка	-	-	(305.974)	-	305.974	-
Акционерски опции	-	815	-	-	-	815
На 31 декември 2021 година	1.747.730	1.122	484.101	319.681	1.105.778	3.658.412

На 25 мај 2021 година, Собранието на акционери донесе Одлука за распределба на преостанатата дивиденда за 2020 година по исплатата на авансна дивиденда за периодот 1 јануари-30 септември 2020 година согласно Законот за трговски друштва. Објавената дивиденда изнесува 528.105 илјади денари што се состои од 81.769 илјади денари добивка од 2020 година, 140.362 илјади денари неискористена реинвестирана добивка од 2015 година и преостаната добивка од 2020 година во износ од 305.974 илјади денари која беше реинвестирана односно се искористи даночно потикнување за инвестициски вложувања на Друштвото.

На 22 септември 2021 година, Одборот на директори донесе Одлука за исплата на авансна дивиденда за периодот јануари - јуни 2021 година согласно Законот за трговски друштва. Објавената дивиденда беше во износ од 927.988 илјади денари согласно одобрените поединечни законски финансиски извештаи на 30 јуни 2021 година и пренесените ревалоризациони вишоци како дел од капиталот, а поврзано со ставката недвижности, постројки и опрема директно на нераспределената добивка, како нето износ од 241.694 илјади денари и истовремено создавајќи обврска за плаќање на данокот на добивка на ревалоризационите резерви при преносот во акумулираната добивка во износ од 26.854 илјади денари. Трансферот од ревалоризациони вишоци во акумулирана добивка не се спроведува преку добивката или загубата.

1. Општи информации за Групацјата

Цементарница “Усје” АД - Скопје (“Друштвото”) е основано во Република Северна Македонија, со регистрирано седиште на Борис Трајковски бр.94, Скопје. Друштвото заклучно со известувачкиот период има една домашна подружница, ИД Компани ДООЕЛ експорт Кочани исто така во 100% сопственост (во понатамошниот текст заедно “Групацјата”).

Основната дејност на Друштвото е производство и трговија со цемент, усјемал, готов бетон, клинкер и други производи од цемент. Основната активност на домашната подружница ИД Компани ДООЕЛ е производство на мелнички производи. Домашната подружница е сопственик на Опалит ДООЕЛ Чешиново, чија главна дејност е други рударски активности и истражување камења.

Групацјата е контролирана од Titan Cement Netherlands B.V. со седиште во Холандија. кој поседува 95% од акциите на Друштвото. На 31 декември 2022 година краен сопственик на Друштвото е Titan Cement International S.A. Белгија.

Официјално од 1 јули 2013 година, Цементарница “Усје” АД - Скопје стана котирачко друштво на Македонската берза (под оддел Задолжителна котација). Котираните друштва имаат постојано обврски да ги објавуваат сите ценовно чувствителни информации, информации потребни за проценка на моменталната состојба на друштвата.

Бројот на вработени на Групацјата на 31 декември 2022 година е 234 (2021: 244 вработени).

Финансиските извештаи на Групацјата за годината што завршува на 31 декември 2022 година се усвоени од страна на Одборот на директори на 28 февруари 2023 година. Овие финансиски извештаи се предмет на одобрување од Собранието на акционери на Групацјата.

2.1 Основа за подготовка на финансиските извештаи

Консолидираните финансиските извештаи на Групацјата беа подготвени во согласност со Законот за трговски друштва (Службен весник на Република Македонија број 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16, 61/16, 64/18, 120/18, 239/18 и 290/20 и Службен весник на Република Северна Македонија број 215/2021 и 99/2022) и сметководствените принципи (“македонски ОПСП”), кои се во согласност со новиот Правилник за водење на сметководство објавен на 29 декември 2009 година (Службен весник на Република Македонија 159/09, 164/10 и 107/11) применлив од 1 јануари 2010 година. Овој Правилник ги содржи ажурираните и соодветно преведените Меѓународни стандарди за финансиско известување т.е. основниот текст на Меѓународните стандарди за финансиско известување вклучувајќи ги и ПКТ и КТМФИ како што се објавени од страна на ИАСБ заклучно со 1 јануари 2009 година.

Во периодот заклучно со 31 декември 2009 година во примена беа меѓународните сметководствени стандарди објавени во Службен весник на Република Македонија како што следи:

- Ревидираните меѓународни сметководствени стандарди, МСС 1 до МСС 39 беа објавени на 30 декември 2004 година, претходните со важност од 5 ноември 1999 година. Датумот на стапување во сила на сите ревидирани стандарди е 1 јануари 2005 година. Меѓународните сметководствени стандарди, МСС 40 и МСС 41 се објавени и стапуваат во сила на 1 јануари 2005 година.
- На 10 февруари 2005 година е објавен меѓународниот стандард за финансиско известување 1. Датата на стапување во сила е 17 февруари 2005 година.

**Белешки кон консолидираните финансиски извештаи
за годината која завршува на 31 декември 2022****2.1 Основа за подготовка на финансиските извештаи (продолжува)**

- На 29 декември 2005 година се објавени Меѓународните стандарди за финансиско известување, МСФИ 2 до МСФИ 7. Датумот на стапување во сила е 30 декември 2005 година.

МСФИ 9, МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСФИ 13, МСФИ 14, МСФИ 15, МСФИ 16, МСФИ 17, КТМФИ 18, КТМФИ 19, КТМФИ 20, КТМФИ 21, КТМФИ 22 и КТМФИ 23 не се вклучени во Правилникот за сметководство и не се применети од страна на Групацјата.

Консолидираните финансиски извештаи на Групацјата беа подготвени врз основа на историска набавна вредност. Консолидираните финансиски извештаи на Групацјата се презентирани во македонски денари (МКД) која е функционална и презентациона валута на Друштвото и сите износи се заокружени во најблискиот износ во илјади (‘000) освен ако не е поинаку наведено.

Консолидираните финансиски извештаи се подготвени на пресметковна основа и принцип на континуитет.

Консолидираните финансиски извештаи се состојат од финансиски извештаи на Друштвото и неговите подружници TROJAN CEM EOOD Бугарија и ИД Компани ДООЕЛ експорт Кочани во 100% сопственост на Групацјата. ИД Компани пак има една подружница во своја целосна сопственост, ОПАЛИТ ДООЕЛ с. Чешиново - Облешево. Од 29 ноември 2022 година ликвидирани е странската подружница, TROJAN CEM EOOD, Бугарија со 100% учество.

Финансиските извештаи на подружниците се подготвени за истата година на известување како и извештаите на матичната компанија, користејќи конзистентни сметководствени политики.

На 18 декември 2017 година Друштвото доби лиценца за трговија со електрична енергија со која носи одредени одговорности кон Државната регулаторна комисија. Во 2019 година има само една трансакција поврзана со трговија со електрична енергија и понатаму не се случиле активности поврзани со лиценцата.

Сите меѓукомпаниски салда, трансакции, приходи и трошоци и добивки и загуби кои произлегуваат од трансакциите во рамките на Групацјата, а кои се евидентираат како средства целосно се елиминирани во целост. Подружниците се целосно консолидирани од датумот на превземањето, кој всушност е датум на кој Групацјата ја стекнала контролата, и продолжува да се консолидира се до датумот до кој таквата контрола ќе постои.

2.2 Значајни сметководствени политики**а. Вложувања во подружници**

Подружници се сите ентитети во кои Друштвото има моќ да владее со финансиските и оперативните политики, главно пропратена со сопственост на повеќе од една половина од гласачките права. Постоенето и ефектот од потенцијалните гласачки права кои што во моментот се на располагање или пак можат да се конвертираат се земаат во предвид при утврдување дали Друштвото има контрола над ентитетот.

б. Оперативни сегменти

Оперативните сегменти се компоненти кои се ангажираат во деловното работење кои можат да заработат приходи и кои предизвикуваат трошоци, кои оперативни резултати се редовно следени од страна на раководството и за кои финансиски информации се достапни.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

б. Оперативни сегменти (продолжува)

Раководството е лице или група на лица кои алоцираат ресурси и кои ги проценуваат перформансите на Групацијата.

Функциите на раководството се извршуваат од страна на Бордот на директори на Групацијата. Интерното известување во рамките на Групацијата кое се презентира на Раководството е на ниво на Групацијата како еден оперативен сегмент. Одлуките донесени од страна на Раководството се базирани на примени извештаи презентирани како еден оперативен сегмент.

в. Компаративи

Со цел да се одржи доследност со презентацијата на тековната година, одредени ставки можеби се прекласифицирани за споредбени цели. Материјалните промени во обелоденувањата, доколку ги има, се детално опишани во соодветните белешки.

г. Преведување на странски валути

Групацијата ги подготвува финансиските извештаи во македонски денари, кои се функционална и презентирачка валута на Групацијата за локални законски потреби. Секој ентитет во Групацијата определува сопствена функционална валута и елементите на финансиските извештаи за секој ентитет се мерат користејќи ја таа валута.

Трансакциите во странски валути иницијално се евидентираат во функционална валута по курсот кој е важечки на денот на трансакцијата. Монетарните и немонетарните средства и обврски деноминирани во странски валути се сведени во функционалната валута по курс кој е важечки на датумот на известување. Сите разлики се пренесени во билансот на успех.

Функционалните валути на македонските ентитети е македонски денар а на странските операции, TROJAN CEM EOOD - Бугарија е евро. На секој датум на известување, средствата и обврските на оваа подружница се сведени преку конверзија на евра во валутата на презентирање на Цементарница УСЈЕ АД (македонски денар) по курс кој важи на датумот на известување (2022: 61,4932 за 1 EUR; 2021: МКД 61,6270 за 1 EUR), а неговиот биланс на успех е сведен по пондериран просечен годишен курс (2022: MKD 61,6153 за 1 EUR; 2021: МКД 61,6324 за 1 EUR). Курсните разлики кои произлегуваат од ова сведување се пренесени директно во останата сеопфатна добивка. При продажба на странскиот ентитет кумулативот од овие разлики признати во останата сеопфатна добивка кој се однесува на соодветниот странски ентитет се признава во билансот на успех.

д. Недвижности, постројки и опрема

Недвижности, постројки и опрема, се евидентираат како што следи:

- За средствата набавени до 31 декември 1998 година, ревалоризацијата направена во согласност со претходните ОПСП, на датумот на прифаќање на МСФР од страна на Групацијата (1 јануари 2004 година) е прифатена како претпоставен трошок бидејќи ревалоризацијата беше приближно еднаква на трошокот за амортизација според МСФР коригиран за порастот на индексот на цени на индустриските производители.
- Средствата набавени по 31 декември 1998 година се евидентираат по набавна вредност намалени за акумулираната амортизација и последователните акумулирани загуби поради обезвредување.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

Набавките се евидентираат по набавна вредност. Набавната вредност претставува набавна цена од добавувачот заедно со сите трошоци настанати при ставање во употреба на новата недвижност, постројка и опрема.

Последователните трошоци се вклучени во сметководствената вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога е веројатно дека идните економски користи поврзани со предметот ќе бидат извесни за Групацијата и трошокот може веродостојно да се измери. Сите останати поправки и одржување се признаваат во Билансот на успех за време на финансискиот период во кој тие се направени.

Ставките на недвижности, постројки и опрема кои се отпишуваат или оттуѓуваат се елиминираат од извештајот за финансиска состојба, заедно со соодветната акумулирана амортизација. Добивките или загубите од отуѓувањето се определуваат со споредување на приходот со сметководствената вредност. Тие се вклучуваат во добивката или загубата.

Амортизацијата на недвижностите, постројките и опремата е утврдена за да се отпише набавната вредност или проценетата вредност на недвижностите, постројките и опремата врз основа на право-пропорционална метода во текот на проценетиот корисен век на употреба на средствата. Основните амортизациони стапки се следните:

Згради	2,5 -10%
Опрема	5 - 25%

Земјата се евидентира во извештајот за финансиска состојба по набавната вредност намалена за исправките поради обезвреднување и не се амортизира, бидејќи се претпоставува дека има неограничен век на траење, освен за рудниците кои се амортизираат врз основа на степенот на исцрпеност. Исцрпеноста се евидентира како процес на материјално извлекување, а се користи методот на единица на производство.

Методите на амортизација, корисниот век на употреба и резидуалната вредност на средствата се преоценуваат на секој датум на известување.

ѓ. Вложувања во недвижности

Вложувањата во недвижности, главно се состои од земјиште, производни објекти со деловни канцеларии и градежен објект - ресторан и кафекуварница кои немаат своја намена, и се чуваат за долгорочно изнајмување и не се користат од страна на Групацијата. Вложувањата во недвижности се водат по фер вредност, односно пазарна, која ги одразува пазарните услови на денот на известување. Добивките или загубите кои произлегуваат од промените во фер вредноста на вложувањата во недвижности се составен дел на билансот на успех во периодот во кој истите настануваат, вклучувајќи ги и соодветните даночни ефекти. Пазарната вредност се одредува на основа на проценка спроведена од независни проценители кои го користат методот на приходи и моделот на пазарни услови како основни модели на проценки кои се општо прифатени во Европската пракса.

Вложувањата во недвижности се депривираат кога ќе бидат оттуѓени или кога тие трајно ќе бидат повлечени од употреба, а идна економска корист не се очекува од нивната продажба. Разликата помеѓу нето приливите од продажба и сметководствената вредност на средството се признава во билансот на успех во периодот кога средството е депривираено.

Преносот во или од вложувања во недвижности се прави кога има промена во употребата на средството. За пренос од вложување во недвижност во средство кое се користи од страна на Групацијата, набавната вредност во последователната евиденција на средството е објективната вредност на тоа средство на датумот кога е направен преносот.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

г. Вложувања во недвижности (продолжува)

Доколку средство кое се користи од страна на Групацијата се пренесе во вложувања во недвижности, вредноста на тоа средство се утврдува во согласност со политиката за недвижности, постројки и опрема до датумот кога е направен преносот. Групацијата треба да ја третира секоја разлика на датумот помеѓу сметководствената вредност на недвижностите во согласност со МСС 16 и нивната објективна вредност, на ист начин како и ревалоризацијата во согласност со МСС 16.

е. Средства за истражување и вреднување

Издатоците за истражување и вреднување (географски врзано за концесијата, дозволата или одобрената рударска лиценца) се капитализираат и се признаваат како средство доколку е одлучено од страна на раководството дека рударските активности економски се оправдани и може да се развијат за комерцијално производство. На крајот на периодот на известување, овие трошоци ги вклучуваат трошоците за стекнување на концесии за детални геолошки истражувања. Сите други издатоци за истражување и вреднување се признаваат како трошок во билансот на успех во моментот на нивното настанување.

Административните и општи трошоци поврзани со истражувањата и вреднувањата се признаваат како трошоци во билансот на успех во моментот на нивното настанување.

ж. Финансиски инструменти - иницијално признавање и последователно мерење

Финансиски средства

Иницијално признавање

Според МСС 39, финансиските средства се класифицираат како финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата, заеми и побарувања, инвестиции кои се чуваат до доспевање, финансиски средства расположливи за продажба или деривативи определени како хеџинг инструменти во ефективен хеџинг, соодветно. Групацијата ја утврдува класификацијата на финансиските средства при иницијалното признавање. Финансиските средства иницијално се признаваат по објективна вредност плус директно поврзаните трансакциони трошоци, во случај кога вложувањата се вреднуваат по вредност која е различна од објективната вредност преку добивка или загуба. Набавката или продажбата на финансиските средства кои подразбираат испорака на средства во временски период утврден со правна регулатива или пазарна спогодба (редовен начин на набавка) се признаваат на датумот на трансакцијата т.е. датумот на кој Групацијата се обврзува да купи или продаде средство.

Финансиските средства на Групацијата вклучуваат пари и парични средства и краткорочни депозити, побарувања од купувачи и останати побарувања.

Последователни мерења- Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се недезивативни финансиски средства со фиксни или утврдливи плаќања, кои не котираат на активниот пазар. Овие финансиски средства се сведуваат по амортизирана набавна вредност со користење на метод на ефективна каматна стапка. Добивките и загубите се признаваат во билансот на успех во моментот кога заемите и побарувањата се анулираат или им се намалува вредноста поради обезвреднување, како и преку процесот на амортизација.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

ж. Финансиски инструменти - иницијално признавање и последователно мерење (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Депризнавање

Финансиските средства (или, доколку е соодветно дел од финансиско средство или дел од група на слични финансиски средства) се депризнаваат доколку:

- правото за прием на парични приливи од средството е истечено; или
- Групацијата ги има префрлено своите права за прием на парични приливи во целосен износ без значајно одложување на трето лице преку „аранжмани на посредник” и или (а) Групацијата има префрлено значителен дел од сите ризици и користи од средството, или (б) Групацијата нема префрлено ниту задржано значителен дел од сите ризици и користи од средството, но ја има префрлено контролата на средството.

Намалување на вредноста поради обезвреднување

Групацијата на секој датум на известување утврдува дали постои објективен доказ дека финансиското средство или група на финансиски средства се обезвреднети. Финансиското средство или група на финансиски средства се смета за обезвреднето ако, и само ако, постои објективен доказ за намалување на вредноста поради обезвреднување како резултат на еден или повеќе настани кои настануваат по иницијалното признавање на средството („настан на загуба”) и тој настан за загуба има влијание на проценетите идни парични приливи на финансиското средство или на група на финансиски средства кои може со сигурност да се проценат. Доказот за обезвреднување може да вклучува индикатори дека должниците или група на должници се соочуваат со значителни финансиски проблеми, неисполнување на обврските за исплата на камата или враќање на главницата, веројатноста дека ќе објават стечај или друга финансиска реорганизација и каде што постојат видливи индикации за мерливо намалување на проценетите идни парични текови, како што се промени во областа на економските услови кои доведуваат до неуспех.

Загуба поради обезвреднување во однос на финансиските средства вреднувани по амортизационен трошок се пресметуваат како разлика помеѓу нивната сметководствена вредност и сегашната вредност на проценетите идни парични приливи дисконтирана по оригинална ефективна каматна стапка. Поединечните значителни финансиски средства се тестираат за намалување на вредноста поради обезвреднување поединечно. Останатите финансиски средства се проценуваат заедно во групи кои имаат слични карактеристики во врска со кредитниот ризик.

Сите загуби поради обезвреднување се признаваат во билансот на успех. Загубата поради обезвреднување може да се анулира доколку може објективно да се поврзе со настанот по признавањето на загубата поради обезвреднување. За финансиските средства кои се вреднуваат по амортизирана набавна вредност, анулирањето се признава во добивката или загубата.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)**ж. Финансиски инструменти - иницијално признавање и последователно мерење
(продолжува)****Финансиски обврски***Иницијално признавање*

Според МСС 39, финансиските обврски се класифицираат како финансиски обврски по објективна вредност преку добивка или загуба, како заеми и позајмици или како деривативи кои служат како хеџинг инструменти со ефективен хеџинг, соодветно. Групацијата ја определува класификацијата на финансиските обврски при иницијалното признавање. Финансиските обврски иницијално се признаваат по објективна вредност, плус директно поврзаните трошоци на трансакцијата доколку се класифицираат како заеми и позајмици.

Финансиските обврски на Групацијата вклучуваат обврски спрема добавувачите и други обврски.

Последователно мерење- Заеми и позајмици

По иницијалното признавање, каматонските заеми и позајмици последователно се мерат низ процесот на нивна амортизација со користење на метод на ефективна каматна стапка. Добивките и загубите се признаваат во билансот на успех кога обврските се анулираат, како и низ процесот на нивна амортизација.

Де-признавање

Финансиската обврска се де-признава кога задолжението за обврската е подмирено, поништено или престанува да важи.

Кога постоечка финансиска обврска е заменета со друга од ист заемодавател по значително поразлични услови, или пак условите на постоечката обврска значително се променети, таква размена или измена се третира како де-признавање на оригиналната обврска и признавање на новата обврска, а разликата на соодветните сметководствени износи се признава во билансот на успех.

Нетирање на финансиските инструменти

Финансиските средства и финансиските обврски се нетираат и нето износот е презентираан во консолидираниот извештајот за финансиската состојба, ако и само ако, постои применливо законско право за нетирање на евидентираниите износи и постои намера да се порамни на нето основа, или да се признаат средствата или да се порамнат обврските истовремено.

з. Залихи

Залихите се вреднуваат според пониската вредност од набавната и нето реализационата вредност. Набавната вредност се утврдува според методот на просечни цени. Цената на чинење на готовите производи и производството во тек вклучува суровини, директна работна сила, останати директни трошоци и поврзани производствени режиски трошоци, исклучувајќи ги продажните и административните трошоци. Нето реализационата вредност е проценетата продажна цена во редовниот тек на работењето, намалена за предвидените трошоци за довршување и предвидените трошоци за да се изврши продажбата.

Ситниот инвентар се отпишува 100% при ставање во употреба.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)**s. Пари и парични средства**

Парите и паричните средства вклучуваат готовина во благајна, парични средства во банки и депозити со рок на доспевање до три месеци или помалку.

и. Акционерски капитал

Обични акции се класифицирани во капитал.

ј. Долгорочен план за стимулирање, заснован на акции

Користите засновани на акции се обезбедуваат на членовите на високото раководство преку шеми на акции на Групацијата кои покриваат неколку подружници. Во моментот, Групацијата ги има следниве шеми: 1) планови за опции за споделување (2014 и 2017 година) и 2) долгорочен план за стимулирање воведен во 2020 година, што се однесува на награди во вид на акции.

Трансакција за плаќање врз основа на акции на Групацијата е класифицирана од гледна точка на секое друштво што известува, наместо со давање единствена одредба за класификација што е применлива за сите друштва во Групацијата. Друштвото учествува во долгорочниот план за стимулирање за 2020 година, кој е класифициран како готовина во финансиските извештаи на Групацијата, но е класифициран како капитал во посебните финансиски извештаи на Друштвото, бидејќи Друштвото нема обврска да ги подмирува наградите. Следствено, ја признава објективната вредност на наградите како трошок за користи на вработените во билансот на успех, со соодветно зголемување на капиталот на Групацијата.

Вкупниот износ што треба да признае како трошок се утврдува со упатување на објективната вредност на доделените награди, што се заснова на цената на акциите на мајката компанија на датумот на доделување. Вкупниот трошок се признава во текот на периодот на доделување, што е периодот во кој треба да се задоволат наведените услови за услуга. На крајот на секој период, Друштвото ги ревидира своите проценки за бројот на награди што се очекува да ги дадат врз основа на наведените услови за давање на правата и стапката на одземање. Се признава влијанието на ревизијата на оригиналните проценки, доколку ги има, во билансот на успех, со соодветно прилагодување на капиталот.

к. Даноци*Данок на добивка*

Данокот на добивка за периодот се состои од тековен и одложен данок. Данокот се признава со добивката или загубата, освен за делот кој се однесува на ставки прикажани во останати сеопфатни приходи или директно во капиталот. Во тој случај, данокот се признава во останати сеопфатни приходи или директно во капиталот, соодветно.

Тековен Данок на добивка

Тековниот данок на добивка е пресметан врз основа на даночните закони усвоени пред или по датумот на извештајот за финансиската состојба, во земјите каде што Групацијата и неговата подружница работат и генерираат оданочлив приход. Раководството периодично ги проценува заземените позиции во однос на даночни поврати, земајќи ги предвид деловите од даночната регулатива кои што се подложни на толкување. Како резултат на истите, каде што е соодветно, се утврдуваат резервации врз основа на износите кои се очекуваат да бидат платени на даночните власти.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)**к. Даноци (продолжува)***Одложен данок на добивка*

Одложениот данок на добивка се признава на привремените разлики кои произлегуваат помеѓу даночната основица на средствата и обврските и нивните нето сегашни вредности во консолидираните финансиски извештаи. Меѓутоа, обврските за одложениот данок на добивка не се признаени ако произлегуваат од иницијалното признавање на гудвил; одложен данок на добивка сметководствено не се прикажува, доколку произлегуваат од иницијално признавање на средство или обврска во трансакција надвор од бизнис комбинација која во времето на трансакцијата не влијае ниту на сметководствената, ниту на оданочливата добивка или загуба.

Одложениот данок на добивка се утврдува користејќи даночни стапки (и закони) кои што биле донесени до, или последователно донесени по датумот на издавање на извештајот за финансиска состојба и се очекува да се употребат кога поврзаното средство или обврска на одложен данок на добивка ќе се подмирени.

Одложени даночни средства се признаваат само до нивото до кое е веројатно дека идни даночни добивки ќе бидат расположливи, во однос на кои, привремените разлики ќе може да бидат искористени. Одложените даночни средства и обврски се нетираат кога за тоа има правно применливо право за нетирање на тековни даночни средства во однос на тековни даночни обврски и кога одложените даночни средства и обврски се однесуваат на данок на добивка спрема ист даночен регулатор за истиот даночен ентитет или различни даночни ентитети каде има интенција да се подмират салдата на нето основа.

л. Користи за вработените*Пензии*

Групацијата, во нормалниот тек на работењето, врши уплата на придонесите на вработените за пензии, здравство, вработување и персонален данок на доход кои се пресметани со примена на законските стапки кои се важечки во земјата во текот на годината на бруто платите. Групацијата ги врши овие уплати во владините здравствени и пензиски фондови.

Трошокот за овие уплати се прикажува во билансот на успех во истиот период во кој е прикажан и поврзаниот трошок за платите.

Групацијата не работи според било каква друга пензиска шема или план за надоместоци од пензионирање и поради тоа нема никакви дополнителни обврски по овие основи.

Надоместоци за престанок на работен однос и надоместоци од пензии

Надоместоците за престанок на работен однос на вработениот ќе престане пред нормалниот рок за пензионирање или кога вработениот ќе прифати доброволно да замине во замена за овој надоместок. Групацијата признава надоместок за престанок на работен однос во случај кога има одлука за престанок на работниот однос на одредени вработени без можност за повлекување на одлуката или кога постои доброволно пријавување од вработените за престанок на нивниот работен однос.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

л. Користи за вработените (продолжува)

Според потпишаниот колективен договор, Групацјата е обврзана да исплати отпремнини во износ кој е еднаков на шест просечни републички плати и помеѓу една и три просечни републички плати да бидат исплатени како јубилејни награди. Бројот на просечните републички плати за јубилејните награди одговара на вкупниот број на години на служба од страна на вработените како што е презентирано во табелата подолу:

Вкупно број на години служба	Број на плати
10	1
20	3
30	3
35 (жени)	3
40 (мажи)	3

Дефинираните користи се пресметуваат годишно од страна на независни актуари со примена на кредитната метода за проектирана единица. Согласно моделот, веројатноста дека паричниот одлив ќе се реализира, е изведена со користење на три декременти и тоа: смрт, инвалидитет и прекин на работен однос. Таблицата на веројатност е конструирана со помош на користење претпоставки за: веројатноста за смрт на вработениот до датумот на кој треба да се пензионира, веројатноста дека вработениот предвремено ќе се пензионира како последица на инвалидитет и веројатноста дека вработениот ќе го прекине работниот однос во Компанијата пред датумот на пензионирање. Сегашната вредност на обврската за дефинирани користи се утврдува со дисконтирање на проценетите идни парични одливи со користење на есконтната стапка од приносите на државните обврзници издадени во Северна Македонија во 2022 година и класифицирани по рочност.

Надоместоци за стипендии на деца на вработени

Почнувајќи од 31 декември 2009 година, во актуарската пресметка е вклучена и пресметката на надоместоците за стипендии кои ги обезбедува Групацјата на децата на вработените кои се на редовни додипломски и последипломски студии, како и на децата на починатите вработени додека се средношколци.

Дополнителни користи при пензионирање

Почнувајќи од 31 декември 2013 година, актуарската пресметка беше дополнета со пресметка на сегашната вредност на идните користи за ново воведената долгорочна корист за одредена категорија на вработени - дополнителни користи при пензионирање. Пресметката е направена врз основа на просечни параметри на споменатата популација и вкупно очекуваниот износ за исплата, доставен од страна на Групацјата.

Актуарските добивки и загуби кои произлегуваат како резултат на искусни проценки и промени во актуарските претпоставки се признаваат како приходи или трошоци во периодот кога истите настанале.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

љ. Резервации

Резервирањата се признаваат и пресметуваат кога Групацијата има сегашна законска или договорена обврска како резултат на минати настани, и кога е веројатно дека ќе биде потребен одлив на средства за да се подмири обврската; и кога може да биде направена реална проценка на износот. Резервациите на Групацијата се состојат од резервации за отпремнини, јубилејни награди, стипендии и ревитализација на рудниците. Резервациите не се признаваат за идни оперативни загуби.

Онаму каде што постојат голем број на слични обврски, веројатноста дека ќе биде потребен одлив на средства за да се подмират обврските, се одредува со земање во предвид на класата на обврските како една целина. Резервации се признаваат дури и кога веројатноста дека одлив на средства ќе биде потребно е многу мала, а се однесува на било која ставка вклучена во истата класа на обврски.

Резервациите се вреднуваат по сегашната вредност на очекуваните издатоци кои се потребни да настанат со цел да се подмири обврската со употреба на pre-tax стапка која ги отсликува тековно пазарните проценки на временската вредност на парите и поврзаните специфични ризици на дадените обврски. Зголемувањето на резервациите како резултат на временските растојанија се признаваат како трошоци по камати.

м. Признавање на приходите

Приходите се признаваат до степенот до кој е веројатно дека Групацијата ќе има прилив на идни економски користи и тие користи можат веродостојно да се измерат. Приходот се вреднува според објективната вредност на примениот надомест или побарувањето за продадени добра и услуги намален за одобрените дисконти, работи и данокот на додадена вредност. Следниве специфични критериуми исто така треба да бидат задоволени пред приходот да биде признат.

Продажба на стоки

Приходите се признаваат кога значајниот ризик од доделување на сопственоста на стоките ќе се пренесе на купувачот.

Давање на услуги

Надоместоци од обезбедени услуги се признаваат за периодот во кој услугите се дадени и прифатени од купувачот.

Приходи од камати

Каматите по депозити се пресметуваат по истекување на орочувањето на истите.

Приходи од закупнина

Приходи од закупнина се однесуваат на приходите остварени од оперативен наем од вложувањата во недвижности и се признаваат на праволиниска основа во текот на целиот период на наемот.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

н. Наеми

Наемите со кои значаен дел од ризикот и наградите од сопственоста се задржани од страна на наемодавачот се класифицира како оперативен наем. Плаќањата направени по основ на оперативниот наем (нето од било какви поттикнувања од страна на наемодавачот) се признаваат во билансот на успех на праволиниска основа во текот на периодот на наемот.

њ. Распределба на дивиденди

Распределбата на дивидендите на акционерите на Групацијата се признава како обврска во финансиските извештаи во периодот во кој се одобрени дивидендите од страна на акционерите на Групацијата.

о. Настани после датумот на известување

Настаните после датумот на известување, кои обезбедуваат евиденција за состојбата која постои на датумот на известување, се третираат како корективни настани во овие финансиски извештаи. Оние кои се индикативни на состојбата која произлегува после датумот на известување имаат третман на некорективни настани.

п. Управување со финансискиот ризик

Сметководствени проценки и претпоставки

Групацијата прави проценки и претпоставки кои се однесуваат на иднината. Резултирачките сметководствени проценки, по дефиниција многу ретко се идентични со актуелните резултати. Проценките и претпоставките кои влијаат значително на предизвикување материјални корекции до сегашните вредности на средствата и обврските во рамките на идната финансиска година се презентирани подолу.

Резервација за ревитализација на рудниците

Друштвата што вршат експлоатација на минерални сировини од рудниците потребно е истите на крајот од нивниот век на експлоатација да ги вратат во првобитна состојба, односно во онаква какви што биле на почетокот пред да бидат експлоатирани, што е во согласност со законската регулатива односно со Законот за екологија применлив во земјата во која друштвата работат (да се врати земјиштето во првобитна состојба после три години откако ќе се затвори рудникот и откако ќе заврши неговата експлоатација), и тоа до ниво кое е во законските рамки и до ниво кое е во согласност со политиката и праксата која се води за заштита на животната средина.

Резервацијата за ревитализација на рудниците ја одразува сегашната вредност на очекуваните идни трошоци за рекултивизација кои се очекува да настанат за оние делови од рудниците кои биле експлоатирани со датумот на известување. Резервацијата претставува сегашна вредност на очекувани идни одливи на пари кои се очекува дека ќе настанат за ревитализација на рудниците. Ова вклучува и одредување на вредноста на основа на проектот за ревитализација, дисконтните стапки и очекувани инфлационски стапки. Резервациите се преоценуваат на секој известувачки датум и се корегира со цел да ја одрази сегашната вредност на идните трошоци потребни за да се исполни обврската.

2.2 Значајни сметководствени политики (продолжува)

п. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Сегашната вредност на очекуваните трошоци за реставрирање (тоа е оригиналната проценка како и промените во сметководствените проценки) се признава во извештајот за сеофатна добивка освен ако не се поврзани со основните средства кои се наоѓаат и се поврзани со рудниците, при нивното првично признавање во кој случај, трошоците се капитализираат и амортизираат во текот на нивниот век на употреба.

Секоја промена во нето сегашната вредност на исправката за ревитализација на рудниците во текот на временското растојание се признава како финансиски трошоци во извештајот за сеофатна добивка.

Користи за вработените

Сегашната вредност на обврската за пензионирање зависи од голем број на фактори кои се одредуваат на годишна основа со употреба на голем број на претпоставки. Употребените претпоставки во одредувањето на нето ефектот (трошок или приход) за пензионирање вклучува дисконтни стапки. Било какви промени во овие претпоставки ќе се одразат на сегашната вредност на обврската за пензионирање и другите бенефици за вработените.

Групацијата користи претпоставена годишна дисконтна стапка. Тоа е каматна стапка која би требало да се употребува со цел да ја одрази сегашната вредност на претпоставените идни парични одливи кои се очекува да настанат со цел да се подмират обврските за дефинираните користи. Во одредувањето на соодветна дисконтна стапка, Групацијата ја употребува дисконтна стапка на Народна Банка на Република Северна Македонија во отсуство на пазар на висококвалитени корпоративни обврзници или државни обврзници кои се деноминирани во валута во која бенефициите ќе бидат исплатени, и кои имаат услови за доспевање приближни на условите на поврзани обврски за пензионирање.

Останатите клучни претпоставки за пресметка на обврската за пензионирање во еден дел се засниваат на тековните пазарни услови.

Објективна вредност

Паричните средства и паричните еквиваленти, побарувањата од купувачите и другите тековни финансиски средства главно имаат краткорочна рочност. Номиналната вредност намалена за проценетите загуби поради оштетување на средствата и обврските со рок на доспевање помалку од една година е приближна на нивната објективна вредност. Финансиските обврски вклучени во категоријата, Обврски спрема добавувачи и останати обврски главно имаат краткорочна рочност. Поради оваа причина, нивната сметководствена вредност на датумот на известување е приближна на нивната објективна вредност. Објективната вредност на долгорочните финансиски обврски се утврдува со користење на техника на вреднување на дисконтирани парични текови.

р. Определување на објективните вредности

Голем број на сметководствени политики и обелоденувања бараат определување на објективната вредност, како за финансиските и нефинансиските средства така и за обврските. Објективните вредности се определуваат за мерење и/или за обелоденувачки цели на основа на повеќе методи. Онаму каде што е возможно, понатамошни информации во делот на претпоставките земени при одредување на објективната вредност се обелоденуваат во забелешките поврзани со конкретните средства или обврски.

2.3 Значајни сметководствени проценки

Сметководствените проценки направени од страна на Групацијата постојано се следат и се базираат на претходно искуство и останати фактори, вклучувајќи предвидување на идни настани кои се оценуваат како разумни во дадените услови.

а. Значајни сметководствени проценки

Групацијата прави проценки и претпоставки за во иднина. Проценките постојано се следат, а се базираат врз основа на минати искуства и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идните настани. Најзначајните проценки и претпоставки се прикажани подолу.

Корисен век на средствата

Корисниот век на средствата се утврдува врз основа на минато искуство со слични средства, како и идниот технолошки развој и промени на економските и индустриските фактори. Покрај тоа, како основен водич се користат сметководствените политики за амортизациони стапки пропишани од страна на даночната регулатива. Соодветноста на проценетиот корисен век се оценува годишно, или кога постојат индикации за значителни промени на проценките.

Поради значителното учество на средствата кои се амортизираат во вкупните средства, влијанието на евентуални промени во овие претпоставки може да биде материјално за финансиската позиција и резултатот од активностите. Доколку трошокот за депрецијација се намали/ зголеми за 1% ова ќе резултира со промена во годишниот трошок за амортизација во износ од приближни 2.122 илјади денари (2021: 2.069 илјади денари).

Потенцијално оштетување на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Групацијата ја проценува потребата од оштетување на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства секогаш кога постои причина дека сметководствената вредност може значително да ја надминува надоместливата вредност и кога оштетувањето е предвидено. Надоместливата вредност се утврдува со помош на пресметки на употребната вредност, при што се користат широк обем на проценки и фактори кои влијаат врз неа.

Покрај тоа, Групацијата ги зема во предвид идните приходи и трошоци, макроекономските индикации, технолошката застареност, прекин на активностите и други промени на факторите кои можат да доведат до оштетување. Доколку се идентификува оштетување со калкулацијата на употребната вредност, исто така се утврдува разликата меѓу објективната вредност и трошоците за продажба, со цел да се пресмета точниот износ на оштетување. Бидејќи оваа пресметка е субјективна, износот на потенцијалното оштетување може значително да се разликува од резултатите од овие калкулации.

Исправка на вредноста на побарувањата од купувачите и останати побарувања

Калкулацијата за исправка на спорни побарувања се пресметува врз основа на проценетите загуби од неспособноста на купувачите да ги исплатат бараните износи.

Резервации

Резервациите генерално се субјективни, посебно во случај на судски спорови. Групацијата ја проценува можноста за негативен настан, како резултат на минати настани и доколку таа изнесува над педесет проценти, Групацијата во целост ја прикажува обврската. Групацијата вообичаено извршува разумна проценка, но поради високото ниво на несигурност, во некои случаи евалуацијата можно е да се разликува од крајниот ефект на судскиот спор.

2.3 Значајни сметководствени проценки (продолжува)

а. Значајни сметководствени проценки (продолжува)

Објективна вредност на недвижен имот

Вложувањата во недвижности се искажуваат по објективна вредност, што ги рефлектира пазарните услови на датумот на известување. Објективните вредности се утврдуваат врз основа на годишна проценка извршена од страна на независен проценител користејќи го методот на приход и методот на споредба на пазарот како примарни методи за вреднување кои се општо прифатени во европската практика за вреднување.

2.4 Деловна комбинација

Групацијата се здоби со 100% од основната главнина на ИД Компани за 21 милион МКД готовина на 4 ноември 2020 година. ИД Компани поседува 100% од капиталот на ОПАЛИТ ДООЕЛ компанија која поседува одредени лиценци за истражување и развој на ОПАЛИТ. ИД Компани е стекната со цел Групацијата да добие пристап до дополнителни резерви. Објективните вредности на идентификуваните средства и обврски купени со датумот на стекнување беа:

Средства	Објективна вредност МКД ‘000	Сегашна вредност МКД ‘000
Недвижности, постројки и опрема	10.761	10.761
Средства за истражување и вреднување	333	333
Залихи	6.988	6.988
Побарувања од купувачи и останати побарувања	7.876	7.876
Пари и парични средства	259	259
	<hr/>	<hr/>
	26.217	26.217
Обврски		
Обврски спрема добавувачи и останати обврски	4.304	4.304
Краткорочни заеми	301	301
	<hr/>	<hr/>
	4.606	4.606
Вкупно идентификувани нето средства по објективна вредност	21.611	21.611
Платено во 2021	24.079	
Гудвил	2.468	-

Раководството ја процени објективна вредност на недвижностите, постројките и опремата врз основа на пристапот за замена на трошоците со цел да се одреди објективната вредност.

3. Приходи и трошоци

а. Приходи од продажба

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Домашен пазар	4.014.416	3.162.849
Странски пазар	2.132.049	1.724.402
	6.146.465	4.887.251
Домашен пазар		
Приходи од цемент	3.773.858	2.903.943
Приходи од останати производи	240.558	258.906
	4.014.416	3.162.849
Странски пазар		
Приходи од цемент	1.593.320	1.224.770
Приходи од останати производи	538.729	499.632
	2.132.049	1.724.402

Приходите од останати производи, се состојат од приходи од продажба на петрол кокс и јаглен, варовник, РМЦ, клинкер и боксит.

б. Останати приходи

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Приходи од превоз	159.441	121.501
Останато	2.941	5.469
	162.382	126.970

в. Трошоци на продадени производи

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Производни трошоци	4.124.213	2.596.611
Трошоци на продадени трговски стоки	557.242	465.241
Амортизација	194.841	191.350
Транспортни услуги	240.559	209.864
Движење на залихи, нето	(240.911)	(6.235)
	4.875.944	3.456.831

Трошоците за производство се состојат од гориво во печка, електрична енергија, суровини, трошоци за концесија и други варијабилни трошоци. Фиксните трошоци кои се состојат од трошоци за плати и останати поволности, услуги за одржување, обезбедување, контрола на квалитетот на производите и други фиксни трошоци, како што се трошоци за калибрација, интелектуални услуги итн., исто така, се вклучени во трошоците за производство.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи
за годината која завршува на 31 декември 2022

3. Приходи и трошоци (продолжува)

г. Останати оперативни приходи

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Приходи од продажба на материјали и сировини	64.694	63.280
Приходи од закупнина	20.919	20.081
Останато	125.332	74.644
	210.945	158.005

Останато во износ од 125.332 илјади денари (2021: 74.644 илјади денари) содржи претежно добивки од фер вреднување, дисбаланс на електрична енергија како и префактурирање на режиски трошоци за објектите под закуп итн.

д. Останати оперативни трошоци

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Набавна вредност на продадени материјали и сировини	61.979	59.528
Надоместок за подржување на продажбата	47.773	57.176
Останати трошоци	90.446	69.314
	200.198	186.018

Останати трошоци се однесува претежно на трошоци за реструктурирање, трошоци за експатријати и режиски трошоци за објектите дадени под закуп итн.

ѓ. Административни трошоци

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Услуги за техничка поддршка и знаење и други услуги	111.070	102.564
Реклама, пропаганда и репрезентација	23.415	17.922
Амортизација	13.413	12.688
Останати трошоци	95.173	80.874
	243.071	214.048

Услуги за техничка поддршка и знаење и други услуги се состојат од техничка поддршка и знаење како и ревизија и правни трошоци. Поконкретно, услугите за техничка поддршка и знаење се однесуваат на инженерски и технолошки услуги, набавки, финансиски услуги, информатичка технологија, правни услуги, човечки ресурси, корпоративна и општествена одговорност, корпоративни комуникациски услуги итн.

Останати трошоци содржат плата и други надоместоци, режиски трошоци, компјутерски услуги, одржување на возила, актуарски загуби и резервации итн.

3. Приходи и трошоци (продолжува)

е. Нето трошоци од финансирање

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Приходи од камата	1.321	2.660
Банкарски услуги	(2.439)	(1.783)
Трошок за камата, пресметка на резервација за обврски за пензионирање	(1.704)	(1.535)
Трошоци за камати	(11.373)	(3.610)
Негативни курсни разлики, нето	(28.083)	(704)
	<u>(42.278)</u>	<u>(4.972)</u>

4. Данок на добивка

Данокот на добивка се состои од:

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Тековен данок	75.959	101.654
Одложен данок	74	(30)
	<u>76.033</u>	<u>101.624</u>

Заклучно со 31 декември 2021, пресметката на данокот на добивка на непризнати расходи е како што следува:

	2021 МКД'000
Добивка пред оданочување	<u>1.274.003</u>
Загуби од подружници кои не подлежат на оданочување	5.079
Одданочива нето добивка	1.279.082
Данок според законска даночна стапка од 10%	127.908
<i>Данок на непризнати расходи:</i>	5.394
Останати надоместоци на вработените	1.542
Амортизација на рудници	1.054
Трошоци за репрезентација	1.228
Трошоци за стипендии	525
Трошоци за спонзорства и донаци	136
Отписи и исправка на вредност на сомнителни и спорни побарувања	40
Трошоци кои не се поврзани со главната дејност на друштвото	611
Пенали, затезни камати и данок по задршка	145
Невратени позајмици	100
Останато	13
<i>Намалено за:</i>	
Даночен кредит за наплатени позајмици	(231)
	(820)
Реинвестирана добивка	<u>(30.597)</u>
	<u>101.654</u>
Ефективна даночна стапка	8%

**Белешки кон консолидираните финансиски извештаи
за годината која завршува на 31 декември 2022**

4. Данок на добивка (продолжува)

Заклучно со 31 декември 2022, пресметката на данокот на добивка на непризнати расходи е како што следува:

	2022 МКД'000
Добивка пред оданочување	1.116.805
Загуби од подружници кои не подлежат на оданочување	2.423
Одданочива нето добивка	1.114.382
Данок според законска даночна стапка од 10%	111.438
<i>Данок на непризнати расходи:</i>	<i>7.680</i>
Останати надоместоци на вработените	2.758
Амортизација на рудници	685
Трошоци за репрезентација	1.430
Трошоци за стипендии	530
Трошоци за спонзорства и донаци	895
Отписи и исправка на вредност на сомнителни и спорни побарувања	657
Трошоци кои не се поврзани со главната дејност на друштвото	439
Пенали, затезни камати и данок по задршка	12
Невратени позајмици	64
Останато	210
<i>Намалено за:</i>	
Даночен кредит за наплатени позајмици	(130)
Донации во спортот	(6.570)
Загуба пренесена од претходни години	(302)
Реинвестирана добивка	(36.157)
	75.959
Ефективна даночна стапка	7%

Во продолжение, Групацијата има и одложен данок од TROJAN CEM EOOD, Бугарија, во износ од 74 илјади денари за 2022 година.

Периодите кои остануваат отворени за контрола од страна на даночните органи во однос на даночните обврски е 5 до 10 години, почнувајќи од датумот на поднесениот даночен извештај. Системот на оданочување е во процес на континуирана контрола и дополнување. Сепак, сеуште постои различно толкување на фискалното законодавство. Даночните власти може да имаат различни пристапи кон одредени прашања во различни околности и да проценат дополнителни даночни обврски заедно со дополнителни камати и казни. Групацијата не очекува последици кои можат да резултираат со потенцијална материјална одговорност во овој поглед.

Раководството на Групацијата смета дека даночните обврски прикажани во овие финансиски извештаи се веродостојни. Иако, Студијата за трансферни цени за 2022 година сè уште не е завршена, раководството на Групацијата проценува дека нема да има материјално влијание врз резултатот земајќи ја предвид студијата за трансферни цени за 2021 година и со оглед дека во 2022 година имало некои нови трансакции.

За делот на промените во однос на трансферните цени, Групацијата има обврска да известува за трансферните цени за 2022 година најдоцна до 30 септември 2023 година.

5. Заработувачка по акција

Основната заработувачка по акција е пресметана. добивката која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво поделена со вкупниот број на акции.

	2022 MKD '000	2021 MKD '000
Добивката која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво:		
Тековни активности	1.040.772	1.172.379
Основна заработувачка (добивка) која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	1.040.772	1.172.379
Основна, заработувачка по акција која се однесува на имателите на акции на матичното друштво	1,85	2,08
Вкупен број на акции на имателите на матичното друштво	563.784	563.784

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи
за годината која завршува на 31 декември 2022

6. Недвижности, постројки и опрема

31 декември 2022 година	<i>Згради и земјиште МКД'000</i>	<i>Опрема МКД'000</i>	<i>Инвестиции во тек МКД'000</i>	<i>Вкупно МКД'000</i>
Набавна вредност				
На 1 јануари 2022 година	3.699.820	5.184.845	324.538	9.209.203
Набавки	20.400	2.868	328.858	352.126
Трансфер од инвестиции во тек	105.728	303.282	(409.010)	-
Курсни разлики од пренос во валута	(6)	(2)	-	(8)
Оттуѓување и отпис	(10.595)	(26.878)	-	(37.473)
На 31 декември 2022 година	3.815.347	5.464.115	244.386	9.523.848
Амортизација				
На 1 јануари 2021 година	2.320.707	4.228.570	-	6.549.277
Трошок за годината	43.376	161.920	-	205.296
Курсни разлики од пренос во валута	(1)	(2)	-	(3)
Оттуѓување и отпис	(4.217)	(20.822)	-	(25.039)
На 31 декември 2022 година	2.359.865	4.369.666	-	6.729.531
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2022 година	1.455.482	1.094.449	244.386	2.794.317
Нето сметководствена вредност на 1 јануари 2022 година	1.379.113	956.275	324.538	2.659.926
31 декември 2021 година				
Набавна вредност				
На 1 јануари 2021 година	3.703.229	4.998.106	175.635	8.876.970
Набавки	-	1.059	350.605	351.664
Трансфер од инвестиции во тек	3.306	198.396	(201.702)	-
Трансфер во вложувања во недвижности	(6.708)	-	-	(6.708)
Курсни разлики од пренос во валута	(7)	(6)	-	(13)
Оттуѓување и отпис	-	(12.710)	-	(12.710)
На 31 декември 2021 година	3.699.820	5.184.845	324.538	9.209.203
Амортизација				
На 1 јануари 2021 година	2.278.941	4.086.155	-	6.365.096
Трошок за годината	46.449	154.955	-	201.404
Трансфер во вложувања во недвижности	(4.683)	-	-	(4.683)
Курсни разлики од пренос во валута	-	(1)	-	(1)
Оттуѓување и отпис	-	(12.539)	-	(12.539)
На 31 декември 2021 година	2.320.707	4.228.570	-	6.549.277
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2021 година	1.379.113	956.275	324.538	2.659.926
Нето сметководствена вредност на 1 јануари 2021 година	1.424.288	911.951	175.635	2.511.874

7. Нематеријални средства

	<i>Лиценци</i> <i>МКД'000</i>	<i>Инвестиции во</i> <i>тек</i> <i>МКД'000</i>	<i>Вкупно</i> <i>МКД'000</i>
Набавна вредност			
На 1 јануари 2022 година	35.542	-	35.542
Набавки		25.107	25.107
Трансфер од инвестиции во тек	25.107	(25.107)	-
На 31 декември 2022 година	60.649	-	60.649
Амортизација			
На 1 јануари 2022 година	21.541	-	21.541
Трошок за годината	6.514	-	6.514
На 31 декември 2022 година	28.055	-	28.055
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2022 година	32.594	-	32.594
Нето сметководствена вредност на 1 јануари 2022 година	14.001	-	14.001
	<i>Лиценци</i> <i>МКД'000</i>	<i>Инвестиции во</i> <i>тек</i> <i>МКД'000</i>	<i>Вкупно</i> <i>МКД'000</i>
Набавна вредност			
На 1 јануари 2021 година	29.823	-	29.823
Набавки	-	5.719	5.719
Трансфер од инвестиции во тек	5.719	(5.719)	-
На 31 декември 2021 година	35.542	-	35.542
Амортизација			
На 1 јануари 2021 година	16.118	-	16.118
Трошок за годината	5.423	-	5.423
На 31 декември 2021 година	21.541	-	21.541
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2021 година	14.001	-	14.001
Нето сметководствена вредност на 1 јануари 2021 година	13.705	-	13.705

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи
за годината која завршува на 31 декември 2022

8. Вложувања во недвижности

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
На 1 јануари	250.812	222.744
Добивка/ (Загуба) од корекција на објективната вредност, нето	25.360	11.111
Ревалоризациони резерви од преценка на објективната вредност	-	14.932
Трансфер од Недвижности, постројки и опрема	-	2.025
На крајот на периодот/годината	<u>276.172</u>	<u>250.812</u>

Вложувањата во недвижности се водат по објективна вредност, која ги одразува пазарните услови на денот на известување. Добивките или загубите кои произлегуваат од промените во објективната вредност на вложувањата во недвижности се составен дел на билансот на успех во периодот во кој истите настануваат, вклучувајќи ги и соодветните даночни ефекти. Пазарната вредност се одредува на основа на проценка спроведена од независни проценители кои го користат методот на приходи и моделот на пазарни услови како основни модели на проценки кои се општо прифатени во праксата.

Вложувањата во недвижности главно се состои од земјиште, производни објекти (усјепор и палети) и градежен објект - ресторан и кафекуварница кои немаат своја намена и се чуваат за долгорочно изнајмување и не се користат од страна на Групацијата.

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Приходи од закуп кои произлегуваат од вложувањата во недвижности	<u>19.625</u>	<u>18.970</u>
Добивки кои произлегуваат од вложувања во недвижности по објективна вредност	<u>19.625</u>	<u>18.970</u>

На 31 декември 2022 година, Групацијата изврши повторна проценка на своите вложувања во недвижности преку проценката извршена од независен проценител, Грант Торнтон Консалтинг Доо Скопје, кој има призната и релевантна професионална квалификација. Проценката на вложувањата во недвижности е извршена во согласност со Меѓународните Стандарди за Процена 2017, Законот за процена и Методологијата за процена на пазарна вредност на недвижен имот објавени во Службен весник на РМ.

Методологијата применета и клучните влезни податоци во проценката на вложувањата во недвижности е како што следува:

Недвижности	Методологија	Влезни податоци	Рангови
Објекти	Приходен метод	Стапка на неискористеност	5%
		Оперативни трошоци	5%
		Целокупна директна стапка на капитализација	9,77-9,87%
Градежно земјиште	Пазарен пристап - метод на споредливи продажби	Понудени цени на споредливи земјишни парцели во регионот на општина Кисела Вода- Скопје и останати слични локации	40 до 120 еуро/м2

Значајните зголемувања (намалувања) во предвидените оперативни трошоци ќе предизвика значајна пониска односно повисока објективна вредност на недвижностите. Исто така, значајните зголемувања (намалувања) на стапката на капитализација во изолација ќе резултира во значајна пониска односно повисока објективна вредност на недвижностите.

**Белешки кон консолидираните финансиски извештаи
за годината која завршува на 31 декември 2022**

8. Вложувања во недвижности (продолжува)

Како резултат на проценката на 31 декември 2022 година, објективната вредност на вложувањата во недвижности е усогласена/зголемена за износ од МКД 25.360 илјади што е признаена како добивка од објективна вредност во износ од МКД 26.495 илјади и како загуби од објективна вредност во износ од МКД 1.135 во добивката и загубата на Групаацијата за годината што завршува на 31 декември 2022 година (види белешка 3г).

Мерењето на објективната вредност беше извршено со употреба на техники на проценка за кои најниското ниво на влезни податоци кои што се значајни за вреднувањето се необзервативни (ниво 3).

Во текот на 2022 година нема трансфери помеѓу средствата измерени со различни техники на вреднување.

9. Истражување за и вреднување на минерални ресурси

	<i>Истражување за и вреднување на минерални ресурси МКД'000</i>	<i>Вкупно МКД'000</i>
Набавна вредност		
На 1 јануари 2022 година	1.719	1.719
Зголемување	-	-
Де-признавање	-	-
На 31 декември 2022	1.719	1.719
Амортизација		
На 1 јануари 2022 година	365	365
Промени во текот на годината	100	100
Де-признавање	-	-
На 31 декември 2022	465	465
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2022 година	1.254	1.254
Нето сметководствена вредност на 1 јануари 2022 година	1.354	1.354

	<i>Истражување за и вреднување на минерални ресурси МКД'000</i>	<i>Вкупно МКД'000</i>
Набавна вредност		
На 1 јануари 2021 година	18.344	18.344
Зголемување	-	-
Де-признавање	(16.625)	(16.625)
На 31 декември 2021	1.719	1.719
Амортизација		
На 1 јануари 2021 година	13.878	13.878
Промени во текот на годината	100	100
Де-признавање	(13.613)	(13.613)
На 31 декември 2021	365	365
Нето сметководствена вредност на 31 декември 2021 година	1.354	1.354
Нето сметководствена вредност на 1 јануари 2021 година	4.466	4.466

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи
за годината која завршува на 31 декември 2022

10. Залихи

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Суровини и гориво	843.422	597.252
Резервни делови	314.027	292.592
Потрошни материјали	228.444	219.514
Готови производи	154.783	66.536
Производство во тек	190.726	42.472
Вреќи, фолии и палети	46.768	29.209
Трговски стоки за препродажба	395	867
Дадени аванси за набавка на залихи	725	1.241
	<u>1.779.290</u>	<u>1.249.683</u>

11. Побарувања од купувачи и останати побарувања

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Побарувања од купувачи	411.808	334.431
Однапред платени трошоци	195.265	128.805
Останати побарувања	33.121	33.303
	<u>640.195</u>	<u>496.539</u>

Останати побарувања се однесуваат на побарувања за земјиште и основни средства дадени под закуп, побарувања од рефактурирани трошоци за струја, природен гас и вода, однапред платено осигурување, пресметани приходи за камата од орочени депозити, побарувања за отуѓени основни средства итн.

Побарувања од купувачите се без каматни и вообичаено со валута на плаќање од 0 - 75 дена.

Со состојба на 31 декември, старосната анализа на побарувањата е како што следува:

	Ниту доспеани ниту обезвреднети		Доспеани необезвреднети				
			< 30 дена	30-60 дена	60-90 дена	90-120 дена	>120 дена
Вкупно							
2022	411.808	235.279	94.748	36.320	10.098	10.953	24.410
2021	334.431	210.332	73.506	22.396	8.479	5.191	14.527

12. Пари и парични средства

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Парични средства во банка	158.091	356.802
	<u>158.091</u>	<u>356.802</u>

13. Акционерски капитал

Одобрен, издаден и целосно уплатен акционерски капитал е:

Платени и предложени дивиденди

	Број на акции:	МКД '000
Титан Цемент Нетхерландс Б.В. - обични акции по 3.100 МКД за една акција	535.596	95%
Други акционери - обични акции по 3.100 МКД за една акција	28.188	5%
	563.784	100%
		МКД'000
Акционерски капитал според судска регистрација		
На 31 декември 2022 година и 31 декември 2021 година		1.747.730

Платени и предложени дивиденди

Објавени и платени во текот на годината што завршува на 31 декември 2021 година

Конечна дивиденда за 2020 година:

МКД 394,00 за една акција

Објавена

222.131

Платена

222.120

Авансна дивиденда за 2021 година

МКД 1.646,00 за една акција

Објавена

927.988

Платена

927.942

Објавени и платени во текот на годината што завршува на 31 декември 2022 година

Конечна дивиденда за 2021 година:

МКД 458,00 за една акција

Објавена

258.213

Платена

258.424

Објавените и платени дивиденди целосно се однесуваат на дивиденди во пари на обичните акции.

14. Останати резерви

	<i>Ревалоризациони резерви на средствата</i> МКД'000	<i>Законски резерви</i> МКД'000	<i>Ревалоризациони резерви на вложувања во недвижности</i> МКД'000	<i>Резерви за курсни разлики</i> МКД'000	<i>Вкупно</i> МКД'000
На 1 јануари 2021 година	268.551	174.772	130.090	(98)	573.315
Останата сеопфатна добивка (белешка 8)	-	-	14.932	-	14.932
Акумулирана добивка	(268.549)	-	-	-	(268.549)
Курсни разлики	-	-	-	(17)	(17)
На 31 декември 2021 година	2	174.772	145.022	(115)	319.681
Останата сеопфатна добивка (белешка 8)	-	-	-	-	-
Курсни разлики	-	-	-	44	44
На 31 декември 2022 година	2	174.772	145.022	(71)	319.725

Резерви за курсни разлики

Резервите за курсни разлики се користат за да се евидентираат курсните разлики кои произлегуваат од пренос во валута на финансиските извештаи на странската подружница.

Законски резерви

Според Законот за Трговски Друштва, Групацијата е обврзано да има задолжителни законски резерви издвоени преку резервирања од нето добивката. Годишното издвојување за законски резерви треба да изнесува минимум 5% од добивката, освен доколку Групацијата има веќе издвоено резерви кои изнесуваат една десетина (1/10) од основниот акционерски капитал. Групацијата има достигнато потребното минимално ниво на законски резерви во претходните години и според тоа нема издвојувања за законски резерви во 2022 година.

Ревалоризациони резерви на вложувања во недвижности

Во текот на 2021 година, Групацијата ја промени намената на одредени имоти, односно делови од зграда, од имот користен од страна на друштвото во вложувања во недвижности. Пред рекласификацијата, во Извештаите за финансиската состојба на Групацијата, истите беа евидентирани по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација за делот од зградата.

Како резултат на проценката на 31 декември 2021 година, објективната вредност во моментот на промена на намената на имотот користен од страна на Групацијата во вложувања во недвижности е прилагодена/зголемена во износ од 14.932 илјади денари и истата е признаена во Останатата сеопфатна добивка и тоа прикажана во ревалоризационите резерви во линија, Останати резерви (Извештај за промените во главнината).

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи
за годината која завршува на 31 декември 2022

15. Долгорочни резервации за отпремнини

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Отпремнини	12.203	12.956
Јубилејни годишни награди	13.949	12.843
Стипендии	21.772	23.316
Дополнителни користи при пензионирање	9.305	9.468
	57.229	58.583
<i>Анализирани како:</i>		
Нетековен дел	54.055	55.543
Тековен дел	3.174	3.040
	57.229	58.583

Движењата во текот на годината се како што следува:

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
На 01 јануари	58.583	53.166
Трошок за тековни услуги	5.494	5.203
Трошок за камата, пресметка на резервација за обврски за пензионирање	1.704	1.535
Актуарска добивка или загуба. нето (признаена)	(5.471)	2.185
	60.310	62.089
Исплатено во текот на годината	(3.081)	(3.506)
На 31 декември	57.229	58.583

Износите признаени во билансот на успех се како што следува:

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Трошок за тековни услуги	5.494	5.203
Трошок за камата, пресметка на резервација за обврски за пензионирање	1.704	1.535
Актуарска добивка или загуба (признаена)	(5.471)	2.185
	1.728	8.922

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи
за годината која завршува на 31 декември 2022

15. Долгорочни резервации за отпремнини (продолжува)

Квантитативната анализа на осетливоста при промена на дисконтната стапка и стапката на пораст на плати заклучно со 31 декември 2022 и 2021 година. е како што следува:

2022

Претпоставки	Дисконтна стапка		Пораст на плати	
	1%	1%	1%	1%
	пораст	намалување	пораст	намалување
Ниво на осетливост	Во %	Во %	Во %	Во %
<i>Отпремнини</i>				
Влијание на нето дефинираните користи на вработените	(9,4)	11,3	12,7	(10,7)
<i>Јубилејни награди</i>				
Влијание на нето дефинираните користи на вработените	(7,4)	8,6	9,2	(8,0)

2021

Претпоставки	Дисконтна стапка		Пораст на плати	
	1%	1%	1%	1%
	пораст	намалување	пораст	намалување
Ниво на осетливост	Во %	Во %	Во %	Во %
<i>Отпремнини</i>				
Влијание на нето дефинираните користи на вработените	(8,3)	10	11,4	(9,6)
<i>Јубилејни награди</i>				
Влијание на нето дефинираните користи на вработените	(7,5)	8,8	9	(7,9)

Следниве исплати се очекувани користи кои треба да се реализираат во идните години:

	2022	2021
	МКД'000	МКД'000
Година 1	2.677	3.132
Година 2	3.636	5.774
Година 3	4.904	5.156
Година 4	4.686	4.649
Година 5	5.212	4.496
Години 6-10	25.233	23.527
Над 10 години	130.385	102.174

15. Долгорочни резервации за отпремнини (продолжува)

Основните актуарски претпоставки кои беа користени во 2022 година се како што следи:

Смртност

За проценување на смртноста кај вработените до датумот на нивно пензионирање користена е популациската Таблица на смртност на Република Хрватска 2010 - 2012. Иако Државниот завод на статистика на Република Северна Македонија на редовна основа објавува официјални таблици на смртност за Република Северна Македонија, истите не се соодветни за правење актуарски проценки поради следните причини:

- македонските табели за смртност не се градирани и не ги задоволуваат бараните актуарски својства,
- во моделот, годишната веројатност за смрт на вработен во Друштвото варира во зависност од возраста на датумот на пресметка и неговиот/нејзиниот пол, со користење на конвенцијата „возраст последен роденден“.

Стапка на движење

Од анализата на податоците за сите вработени во Друштвото почнувајќи од 1953 година податоците ги класифицирав на податоци за прекин на работниот однос за лицата кои се вработиле во и после 1992 година и вработени кои се вработиле пред 1992 година. Причината за истото е различната динамика на прекинување на работниот однос во двете категории. Имено, видно од податоците, вработените кои се вработени во Друштвото пред 1992 година го прекинуваат работниот однос неколку години пред пензионирањето (после повеќе од 12 години работен стаж во Компанијата) и со тоа не добиваат надомест за отпремнина после пензионирање што не е случај со вработените после 1992 кои го прекинуваат работниот однос во периодот до остварување 12 години работен стаж. Категоријата на вработени пред 1992 година е моделирана до нејзиниот истек имајќи предвид дека од сите вработени кои биле активни во периодот 31.12.2013-2021, во просек 10% - 22% го прекинуваат работниот однос годишно, за целите на овој модел за оваа категорија на вработени стапка од 10% е користена.

За категоријата на вработени во или после 1992, анализата на податоците покажува зависност меѓу стапката на прекин на работниот однос и работниот стаж на вработените во Друштвото;

Инвалидност

Поради недостаток на јавно достапни информации од релевантни институции, за стапката на заминување на вработените во предвремена пензија, моделот е креиран на начин да Друштвото исплаќа отпремнини при пензионирање само доколку вработениот замине во редовна пензија, односно користена е претпоставка дека стапката на инвалидност за сите вработени е нула. Од актуарската пракса, стапките кои се користат за проценка на интензитетот на појава на инвалидитет како последица од незгода се помали од 0,01% така што вклучувањето на оваа претпоставка не би го променило резултатот материјално.

Данок на личен доход

За еднократни исплати при пензија се применува даночна стапка од 10% само на 4 просечни месечни нето плати, бидејќи данокот на личен доход согласно Законот не се плаќа на еднократна исплата при пензија која е еднаква на износ од две просечни месечни нето плати по вработен во Република Северна Македонија во последните три месеци. За стипендиите се користи даночна стапка од 0%.

Цена за златниците

За моделот во 2022 година повторно е искористено просечно зголемување од 6%. Исто така, оваа стапка се применува по истата основна цена од 16.001 денари, конзистентно со претходниот период.

15. Долгорочни резервации за отпремнини (продолжува)

Стапка на запишување во основно, односно средно училиште, додипломски и постдипломски студии

Во основно и во средно образование ќе се запишат сите деца на вработените кои ќе починат, а кои ги исполнуваат старосните ограничувања. На додипломски студии ќе се запишат 72% од децата на вработените (вклучително и вработените кои ќе починат), а кои ги исполнуваат старосните ограничувања. На постдипломски студии ќе се запишат 14% од децата кои ги исполнуваат старосните ограничувања за во иднина да можат да се запишат на постдипломски студии. За целите на моделите, се користи претпоставка дека идните месечни рати за сите видови стипендии ќе бидат 10.738 денари.

Користените финансиски претпоставки се како што следи:

Номинален годишен пораст на просечната републичка плата: 3,5%.

Пресметката се заснова на податоците за просечните месечни нето плати за периодот од јануари 2009 до август 2022 година. За да се проценат апсолутните износи на месечна плата за одредена година, процентот е применет на основицата пресметана како просек на месечната нето исплатени плати по работник во Северна Македонија во последните дванаесет достапни месеци.

Дисконтна стапка: 3,6%.

Дисконтната стапка е изведена од приносите на државните обврзници издадени во Република Северна Македонија во 2022 година и класифицирани според рочноста. Просечната рачност на доспевање на вкупните обврските на Друштвото за сите видови користи е 20 години, така што дисконтната стапка што се користи во моделот се пресметува за оваа рачност од претходно добиената крива на дисконтната стапка.

16. Обврски спрема добавувачи и останати обврски

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Обврски спрема добавувачи	712.374	1.187.928
Примени аванси од купувачи	40.535	83.920
Останати тековни обврски	52.658	33.258
Добавувачи за основни средства	25.870	13.080
	831.437	1.318.186

Останатите тековни обврски се однесуваат на обврските за плати кон вработените, даноци на плати и социјални придонеси, пресметана обврска за концесиски надоместок и обврски кон други различни доверители.

17. Краткорочни заеми

	2022 MKD '000	2021 MKD '000
Обврски за заеми - TGF TLC	276.719	-
Обврски за камата по заеми - TGF TLC	5.029	-
Обврски за заеми - МИЛЛКО - ПЦМ Дооел Скопје	61.500	-
Обврски за камата по заеми - МИЛЛКО - ПЦМ Дооел Скопје	382	-
	343.630	-

На 23 декември 2021 година, Групацјата („Заемопримачот“) склучи Договор за заем со Titan Global Finance TLC (TGF) што претставува необезбеден орочен заем во евра со вкупна главнина која не надминува 7.000 илјади евра. Заемопримачот може да го користи Објектот за време на периодот на достапност во не повеќе од 10 заеми и ќе ги користи сите пари позајмени според овој договор за општи корпоративни цели. Датумот на раскинување е дванаесет месеци по датумот на потпишување на Договорот и каматната стапка е 2% над ЕУРИБОР како референтна каматна стапка за соодветниот период, како што варира од време на време. На 23 септември 2022 година, Договорот беше изменет. Зголемена е вкупната главнина која не надминува 8.000 илјади евра. На 23 ноември 2022 година повторно е анексиран договорот. Датум на раскинување, 17 месеци по датумот на потпишување на вториот анекс, необезбеден рок за заем во евра. Позајмиците се класифицирани како тековни обврски, освен ако ентитетот има безусловно право да го одложи подмирувањето најмалку 12 месеци по датумот на билансот на состојба. На 31 декември 2022 година, салдото изнесува 4.500 илјади евра.

На 03.11.2022 година е склучен Договор за краткорочен заем помеѓу Милко Дооел Скопје и Групацјата („Заемопримачот“). Милко Дооел Скопје на заемопримачот му обезбедил заем во износ од 61.500 илјади денари. Заемопримачот ги користи позајмените пари за корпоративни цели. Заемот ќе се отплати најдоцна до 10.05.2023 година заедно со каматата. Каматата на заемот се пресметува по стапка од 2% над 3-месечен еурибор како референтна каматна стапка.

18. Превземени и потенцијални обврски

Потенцијални обврски

	2022 MKD '000	2021 MKD '000
Банкарски гаранции	95.960	114.938
	95.960	114.938

Заклучно со 31 декември 2022 година. Групацјата има обезбедено банкарски гаранции од:

- Халк Банка во корист на Макпетрол Пром Гас од 20.000 илјади денари за набавка на природен гас со важност до 30.01.2023 година, во корист на царината од 15.000 илјади денари со важност до 15 декември 2023 година и 15.000 илјади денари со важност до 2 ноември 2023 година, во корист на МЕПСО АД Македонија од 4.330 илјади денари за пренос на електрична енергија со важност до 31.01.2023 година, во корист на АД Електрани на С. Македонија од 8.650 илјади денари за пренос на електрична енергија до 15 февруари 2023 година, во корист на Царина од 24.100 илјади денари со важност до 01 јули 2023 година плус 8.200 илјади денари со важност до 2 јануари 2024 година за акциза
- Шпаркасе банка во корист на Министерството за економија од 680 илјади денари поврзани со две концесии со важност до 26 декември 2027 година.

18. Превземени и потенцијални обврски (продолжува)

Превземени обврски

Оперативен наем - групацијата како закупец

Групацијата зема под наем возила со склучување на договори за оперативен наем. Истите имаат различни услови и клаузули. Трошокот се признава во добивката или загубата во текот на периодот.

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
До 1 година	4.940	5.313
Подолго од 1 година но не подолго од 5 години	6.459	9.622
	11.399	14.935

Во 2022 година Групацијата користи 3 терминали (Охрид, Струмица и Оровник) со договори за закуп. Закупот има различни услови и клаузули.

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
До 1 година	1.233	1.233
Подолго од 1 година но не подолго од 5 години	3.083	2.600
	4.316	3.833

Групацијата зема под наем Хоризонтален млин од МИЛЛКО со склучување на договори за оперативен наем.

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
До 1 година	16.113	16.113
Подолго од 1 година но не подолго од 5 години	32.226	48.339
	48.339	64.452

Друштвото во 2022 година зема под наем вилушкари според договор за закуп.

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
До 1 година	2.392	-
Подолго од 1 година но не подолго од 5 години	8.171	-
	10.563	-

Превземени обврски за набавка

Заклучно со 31 декември 2022 година, Групацијата има склучено договори за набавка на електрична енергија во износ од 59.074 илјади денари за првиот месец од 2023 година.

Законски постапки

Од време на време и во нормалниот тек на работењето, против Групацијата можат да бидат поднесени тужби. Врз основа на сопствени проценки, како и на интерни и надворешни консултантски совети, раководството на Групацијата е на мислење дека никаква материјална штета нема да произлезе од тие спорови и следствено на истото нема потреба од обелоденување на резервации по тој основ во финансиските извештаи на Групацијата.

19. Трансакции со поврзани страни

Titan Cement Netherlands B.V. поседува 95% од акционерскиот капитал на Групацџјата.

Следните трансакции се извршени со поврзаните страни:

а) Продажби на добра и услуги

	2022 MKD '000	2021 MKD '000
<i>Контролирано од:</i>		
Titan Cement Company - услуги	4.737	6.232
Titan Cement Company - материјали	-	333
<i>Правни лица под заедничка контрола:</i>		
Cement Plus Ltd - цемент	425.341	265.436
Cement Plus Ltd - превоз	34.127	28.261
SHARRCEM SH.P.K - петрол кокс	298.380	305.953
SHARRCEM SH.P.K - шармал	264.185	143.396
SHARRCEM SH.P.K - клинкер	189.990	148.162
SHARRCEM SH.P.K - превоз	60.284	43.149
SHARRCEM SH.P.K - боксит	-	20.179
SHARRCEM SH.P.K - материјали и услуги	63.164	62.664
SHARRCEM SH.P.K - туф	21.604	10.744
SHARRCEM SH.P.K - основни средства	-	308
Titan Cementara Kosjeric - клинкер	-	6.471
Titan Cementara Kosjeric - превоз	-	3.251
Titan Cementara Kosjeric - лигнит	164	-
Titan Cementara Kosjeric - услуги	518	-
Antea Cement SHA - услуги	3.905	4.237
Antea Cement SHA - клинкер	35.805	-
МИЛЈИКО - ПЦМ Дооел Скопје - рента	2.534	2.537
Titan Zlatna Panega - услуги	518	-
Beni Suef Cement Eгypt - услуги	2.791	-
	1.408.047	1.051.313

Салдата кои произлегуваат од горе наведените трансакции се прикажани подолу:

Побарувања од поврзаните страни

	2022 MKD '000	2021 MKD '000
<i>Контролирано од:</i>		
Titan Cement Company - услуги	1.297	2.702
<i>Правни лица под заедничка контрола:</i>		
SHARRCEM SH.P.K - клинкер	50.682	68.587
SHARRCEM SH.P.K - петрол кокс	42.855	63.226
SHARRCEM SH.P.K - шармал	52.011	9.733
SHARRCEM SH.P.K - останато	19.661	1.064
SHARRCEM SH.P.K - туф	15.823	8.005
SHARRCEM SH.P.K - основни средства	-	308
Titan Cementara Kosjeric - услуги	518	-
Antea Cement SHA - клинкер	35.693	-
Antea Cement SHA - услуги	5.546	3.317
МИЛЈИКО - ПЦМ Дооел Скопје - наем	249	249
Zlatna Panega Cement - услуги	518	-
Beni Suef Cement Eгypt - услуги	2.791	-
	227.644	157.191

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи
за годината која завршува на 31 декември 2022

19. Трансакции со поврзани страни (продолжува)

б) Набавка на добра и услуги

	2022 MKD'000	2021 MKD'000
<i>Контролирано од:</i>		
Titan Cement Company - бел цемент, петрол кокс и клинкер	153.566	106.216
Titan Cement Company - надомест за менаџмент поддршка	107.655	97.699
Titan Cement Company - останато	14.126	14.671
<i>Правни лица под заедничка контрола:</i>		
Cement Plus Ltd - провизија за поддршка на продажбата	47.773	57.176
SHARRCEM SH.P.K - останато	9.205	5.800
МИЛЛКО ПЦМ Дооел Скопје - услуга	16.118	16.146
Titan Zlatna Panega - сив цемент, клинкер и останато	22.354	5.252
Adocim Cement - клинкер	131.193	-
Titan Global Finance - камата	9.090	-
MILLKO - PCM Dooel Skorje - камата	382	-
	511.462	302.960

Салда кои произлегуваат од горе наведените трансакции се прикажани подолу:

Обврски спрема поврзаните страни

	2022 MKD'000	2021 MKD'000
<i>Контролирано од:</i>		
Titan Cement Company - надомест за менаџмент поддршка	96.802	46.303
Titan Cement Company - капитални инвестиции	1.451	14.671
Titan Cement Company - бел цемент, петрол кокс и услуги	88.418	23.319
<i>Правни лица под заедничка контрола:</i>		
Cement Plus Ltd. - провизија за поддршка на продажбата	32.663	8.808
Cement Plus Ltd. - претплата	3.802	49.506
МИЛЛКО ПЦМ Дооел Скопје - услуга	28.825	13.392
SHARRCEM SH.P.K - останато	3.529	1.035
Titan Zlatna Panega - сив цемент и клинкер	19.023	-
	274.513	157.034

Групацијата остваруваат трансакции со горенаведените поврзани страни според заеднични договорени услови.

Останати трансакции

	2022 MKD'000	2021 MKD'000
Titan Global Finance - главнина	276.719	-
Titan Global Finance - камата	5.029	-
МИЛЛКО - ПЦМ Дооел Скопје - главнина	61.500	-
МИЛЛКО - ПЦМ Дооел Скопје - камата	382	-
	343.630	-

19. Трансакции со поврзани страни (продолжува)

Надоместоци на клучното раководство	2022 MKD'000	2021 MKD'000
Плата и други лични примања	117.125	109.747
	117.125	109.747

Клучното раководство се состои од извршното раководство, проширеното раководство и Управен одбор на Друштвото.

Надоместоци на клучното раководство во износ од 117.125 илјади денари се однесува на плати и други лични примања на менаџерите и на останатите членови на клучниот персонал на Групацијата за 2022 година.

20. Трошоци според природа

	2022 MKD'000	2021 MKD'000
Суровини и материјали	1.813.050	1.114.876
Режиски трошоци	1.478.726	785.359
Набавна вредност на продадени стоки и услуги	557.242	465.241
Останати материјални трошоци и услуги	413.295	342.638
Трошоци за вработени	303.999	292.318
Амортизаација	240.559	209.864
Трошоци за дистрибуција	212.224	206.927
Одржување	154.656	98.467
Надомест за техничка поддршка и други услуги	107.655	97.699
Компјутерски услуги, трошоци и телефонија	21.489	23.955
Реклама, пропаганда и трошоци за општествена одговорност	28.913	22.759
Патни трошоци	13.886	11.094
Надоместоци кон трети страни	3.415	4.865
Движење на залихи, нето	(240.911)	(6.235)
Останати трошоци	52.314	37.405
Вкупно трошоци на продадени производи. трошоци на продажба и маркетинг и административни трошоци	5.160.511	3.707.232

21. Управување со финансискиот ризик

Основните финансиски обврски на Групацијата ги сочинуваат обврски спрема добавувачите и останати обврски. Групацијата располага со разновидни финансиски средства како што се: побарувања од купувачите, пари и парични средства и краткорочни заеми и депозити кои произлегуваат директно од работењето на Групацијата.

Групацијата во своето работење се изложени на повеќе финансиски ризици. Главните ризици се: ризик на ликвидност, девизен ризик и кредитен ризик. Управувањето со секој од овие ризици се одвива во согласност со политиките одобрени од Одборот на директори кој воедно е и одговорен за ревидирање на истите.

а) Пазарен ризик

Пазарниот ризик се дефинира како „ризик од флукуација на пазарната вредност или идните парични текови на финансиските инструменти како резултат на промена на пазарните цени и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици. Најголемиот дел од приходите на Групацијата се остварени од домашен пазар во македонски денари, а преостанатиот дел на странски пазар во ЕУР.

Најголемиот дел од трошоците на Групацијата се остварени од набавки на домашниот и странскиот пазар. Позначаен ризик во текот на годината, кој што се надмина, претставуваше порастот на цените на електричната енергија и горивото.

Раководството верува дека ги презема сите неопходни мерки за поддршка на одржливост и раст на бизнисот на Групацијата во сегашните околности. Сепак, идните флукуации на пазарот не може да се предвидат со точност и прецизност.

21. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

б) Каматен ризик

Приходите и оперативните парични текови на Групацијата се во голема мера независни од промената на пазарните каматни стапки.

Промена на каматните стапки и каматните маргини можат да влијаат врз финансиските трошоци и повратот на финансиските инвестиции.

Промените на пазарните каматни стапки влијаат на трошоците за камати на краткорочните заеми. На 31 декември 2022, Друштвото има краткорочни заеми од МКД 343.630 илјади (2021: МКД 0), така што зголемувањето на пазарната каматна стапка за 1% би резултирало со зголемување на платената камата за околу МКД 3.436 илјади (2021: 0), додека слично намалување би резултирало со истото намалување на платената камата.

в) Девизен ризик

Изложеноста на Групацијата на девизен ризик е минимална со оглед на факот дека најголемиот дел од договорите поврзани со меѓународните трансакции (продажбите и набавките) се номинирани во ЕУРО, чијшто курс беше стабилен во текот на целата 2022 година. Исклучок се набавките на петрол кокс кои се номинирани во УСД и од кои произлегуваат курсните разлики. Исто така, договорите за продажба на домашниот пазар се номинирани во ЕУРО.

За потребите на анализа на чувствителност од девизниот ризик. Раководството користи претпоставка од 1% зголемување на девизниот курс на ЕУР. што се смета за разумно со оглед на стабилната домашна валута во однос на ЕУР во текот на изминатите години. На 31 декември 2022 година, доколку ЕУР би било 1% (2021: 1%) послабо или посилено во споредба со МКД, добивката после оданочување во нето билансот би била 870 илјади денари (2021: 2.601 илјади денари) повисока или пониска, соодветно.

Во Извештајот за финансиска состојба, салдата се како што следува:

2022	Вкупно	Домашни	Странски МКД противвред ност
Средства			
Пари и парични средства	158.091	112.766	45.325
Побарувања од купувачи и останати тековни побарувања	444.930	197.610	247.320
Вкупно средства	603.021	310.376	292.645
Обврски			
Обврски спрема добавувачи	712.374	355.503	356.871
Останати тековни обврски	78.528	46.387	32.141
Краткорочни заеми	343.630	61.882	281.748
Вкупно обврски	1.134.532	463.772	670.760
Нето изложеност	(531.511)	(153.396)	(378.115)

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи
за годината која завршува на 31 декември 2022

21. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

2021	Вкупно	Домашни	Странски МКД противвредн ост
Средства			
Пари и парични средства	356.802	186.848	169.954
Побарувања од купувачи и останати тековни побарувања	367.734	191.254	176.480
Вкупно средства	724.536	378.102	346.434
Обврски			
Обврски спрема добавувачи	1.187.928	590.845	597.083
Останати тековни обврски	46.338	36.863	9.475
Вкупно обврски	1.234.266	627.708	606.558
Нето изложеност	(509.731)	(249.607)	(260.124)

Авансите и даноците се исклучени од табелите погоре, бидејќи не се финансиски средства и обврски.

г) Ризик на ликвидност

Управувањето со ризикот на ликвидност подразбира располагање со доволни количества на готовина, како и можност за финансирање преку користење на договорни кредитни аранжмани.

Табелата подолу дава приказ на роковите на плаќање на финансиските обврски на Групацијата со состојба на 31 декември 2022 и 2021 година заснивани на договорените недисконтирани плаќања:

На 31 декември 2022 година

	На барање	До 3 месеци	3 до 12 месеци	1 до 5 години	> 5 години	Вкупно
Обврски спрема добавувачи	-	437.861	-	-	-	437.861
Останати обврски	-	78.528	-	-	-	78.528
Поврзани субјекти	-	274.513	-	-	-	274.513
Краткорочни заеми	-	-	343.630	-	-	343.630

**Белешки кон консолидираните финансиски извештаи
за годината која завршува на 31 декември 2022**

21. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

г) Ризик на ликвидност (продолжува)

На 31 декември 2021 година

	На барање	До 3 месеци	3 до 12 месеци	1 до 5 години	> 5 години	Вкупно
Обврски спрема добавувачи	-	1.030.895	-	-	-	1.030.895
Останати обврски	-	46.339	-	-	-	46.339
Поврзани субјекти	-	157.034	-	-	-	157.034

д) Кредитен ризик

Групацијата немаат значајна концентрација на кредитен ризик. Групацијата имаат воспоставено таква политика која што предвидува продажба на своите производи на клиенти со соодветна кредитна историја. Исто така, Групацијата има воспоставено таква политика која предвидува лимитирање на износот на кредитна изложеност на поединечните клиенти. Посебно, за да се намали овој ризик Групацијата бара обезбедувања како што се: банкарски гаранции и депозити. На 31 декември 2022 година не постојат отворени сомнителни значајни кредитни ризици кои веќе не се покриени со резервација за сомнителни побарувања.

Во врска со кредитниот ризик којшто произлегува од другите финансиски средства на Групацијата, кои се состојат од пари и парични средства и краткорочни побарувања за позајмица, максималната изложеност на Групацијата на кредитен ризик поради неплаќање на договорната страна е еднаква на сметководствената вредност на овие инструменти. На 31 декември 2022 година, паричните средства и паричните еквиваленти на Групацијата се чуваат како тековни сметки во високо оценети финансиски институции.

Управување со капиталот

Примарната цел на управувањето со капиталот на Групацијата е да се обезбеди и одржува стабилен кредитен рејтинг и соодветни показатели на капиталот со цел да се поддржи работењето и да се максимизира вредноста на акционерите.

Групацијата управува со својата структура на капитал и прави корекции на истиот, кои се во согласност со промените на економските фактори. За да ја одржува и да ја корегира структурата на капиталот, Групацијата може да ја корегира дивидендата исплатена на акционерите, да врати капитал на акционерите или пак да издаде дополнителни нови акции, врз основа на претходна одлука на акционерите. Во текот на годините што завршуваат на 31 декември 2022 година и 31 декември 2021 година не беа направени промени во целите, политиките или процесите на Групацијата.

21. Управување со финансискиот ризик (продолжува)

Управување со капиталот (продолжува)

Групацијата го следи својот акционерски капитал преку добивката пред камата, даноци, амортизација и депрецијација (ЕБИТДА) за годината.

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
ЕБИТДА	<u>1.371.307</u>	<u>1.485.902</u>

Стапката на задолженост е како што следува:

	2022 МКД'000	2021 МКД'000
Нето долг	1.096.648	1.035.399
Капитал	<u>4.442.122</u>	<u>3.658.412</u>
Сооднос на нето долгот кон капиталот	<u>0,25</u>	<u>0,28</u>

Групацијата не е предмет на никакви надворешно наметнати барања. Структурата и управувањето на капиталот е одредено на Групациско ниво. Земајќи го предвид нивото на тековните средства на Друштвото и постојаната поддршка од Групацијата, Раководството верува дека има доволно средства за ублажување на било какво идно потенцијално влијание.

22. Последователни настани

Нема последователни матријални настани после периодот на известување кои би влијаеле на финансиските извештаи за 2022 година.

ЦЕМЕНТАРНИЦА “УСЈЕ” АД - СКОПЈЕ

Консолидирана годишна сметка

За годината завршена на 31 декември 2022 година

ЕМБС: 04053397

Целосно име: Цементарница УСЈЕ АД Скопје

Вид на работа: 450

Тип на годишна сметка: Консолидирана годишна сметка

Тип на документ: Консолидирана годишна сметка

Година : 2022

Листа на прикачени документи:

Објаснувачки белешки и други прилози

Финансиски извештаи

Биланс на состојба

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
1	-- АКТИВА: А. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА (002+009+020+021+031)	3.106.807.247,00			2.928.560.821,00
2	-- I. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (003+004+005+006+007+008)	36.316.366,00			17.823.007,00
4	-- Концесии, патенти, лиценци, заштитни знаци и слични права	33.848.578,00			15.355.219,00
5	-- Гудвил	2.467.788,00			2.467.788,00
9	-- II. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (010+013+014+015+016+017+018+019)	2.794.318.462,00			2.659.925.395,00
10	-- Недвижности (011+012)	1.444.518.742,00			1.367.707.470,00
11	-- Земјиште	853.441.936,00			854.644.486,00
12	-- Градежни објекти	591.076.806,00			513.062.984,00
13	-- Постройки и опрема	1.073.942.384,00			936.815.201,00
14	-- Транспортни средства	296.458,00			1.681.294,00
15	-- Алат, погонски и канцелариски инвентар и мебел	17.689.361,00			17.779.159,00
18	-- Материјални средства во подготовка	246.905.022,00			324.536.732,00
19	-- Останати материјални средства	10.966.495,00			11.405.539,00
20	-- III. ВЛОЖУВАЊА ВО НЕДВИЖНОСТИ	276.172.419,00			250.812.419,00
35	-- VI. ОДЛОЖЕНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТАВА				73.830,00
36	-- Б. ТЕКОВНИ СРЕДСТВА (037+045+052+059)	2.582.990.390,00			2.106.290.989,00
37	-- I. ЗАЛИХИ (038+039+040+041+042+043)	1.775.741.347,00			1.236.919.584,00
38	-- Залихи на сировини и материјали	1.032.047.760,00			775.469.965,00
39	-- Залихи на резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	397.790.161,00			351.572.217,00
40	-- Залихи на недовршени производи и полупроизводи	190.726.350,00			42.473.966,00
41	-- Залихи на готови производи	154.782.074,00			66.536.096,00
42	-- Залихи на трговски стоки	395.002,00			867.340,00
45	-- III. КРАТКОРОЧНИ ПОБАРУВАЊА (046+047+048+049+050+051)	648.463.700,00			512.554.748,00
46	-- Побарувања од поврзани друштва	227.646.789,00			157.189.356,00
47	-- Побарувања од купувачи	208.684.259,00			194.980.502,00
48	-- Побарувања за дадени аванси на добавувачи	116.175.634,00			14.511.244,00
49	-- Побарувања од државата по основ на даноци, придонеси, царина, акцизи и за останати давачки кон државата (претплати)	92.279.934,00			134.473.353,00
50	-- Побарувања од вработените	766.305,00			1.497.786,00
51	-- Останати краткорочни побарувања	2.910.779,00			9.902.507,00
52	-- IV. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА (053+056+057+058)	694.868,00			15.000,00
57	-- Побарувања по дадени заеми	15.000,00			15.000,00
58	-- Останати краткорочни финансиски средства	679.868,00			
59	-- V. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (060+061)	158.090.475,00			356.801.657,00
60	-- Парични средства	158.090.475,00			356.801.657,00
62	-- VI. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ (АВР)	7.063.012,00			15.687.812,00
63	-- ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+035+036+044+062)	5.696.860.649,00			5.050.613.452,00
64	-- В. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	25.436.796.542,00			19.900.146.770,00
65	-- ПАСИВА : А. ПЛАНИНА И РЕЗЕРВИ (066+067-068-069+070+071+075-076+077-078)	4.442.121.322,00			3.658.411.711,00
66	-- I. ОСНОВНА ПЛАНИНА	1.747.729.749,00			1.747.729.749,00
70	-- V. РЕВАЛОРИЗАЦИСКА РЕЗЕРВА И РАЗЛИКИ ОД ВРЕДНУВАЊЕ НА КОМПОНЕНТИ НА ОСТАНАТА СЕОПФАТНА ДОБИВКА	147.345.451,00			146.143.890,00
71	-- VI. РЕЗЕРВИ (072+073+074)	1.513.401.793,00			1.280.437.082,00
72	-- Законски резерви	174.702.253,00			174.772.975,00
74	-- Останати резерви	1.338.699.540,00			1.105.664.107,00
75	-- VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	3.494.330,00			

76	-- VIII. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА (-)			7.033.015,00
77	-- IX. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА	1.030.149.999,00		491.134.005,00
81	-- Б. ОБВРСКИ (082+085+095)	1.241.580.992,00		1.350.614.652,00
82	-- I. ДОЛГОРОЧНИ РЕЗЕРВИРАЊА ЗА РИЗИЦИ И ТРОШОЦИ (083+084)	61.696.639,00		57.036.118,00
83	-- Резервирања за пензии, отпремнини и слични обврски кон вработените	54.054.871,00		55.542.926,00
84	-- Останати долгорочни резервирања за ризици и трошоци	7.641.768,00		1.493.192,00
95	-- IV. КРАТКОРОЧНИ ОБВРСКИ (од 096 до 108)	1.179.884.353,00		1.293.578.534,00
96	-- Обврски спрема поврзани друштва	275.157.649,00		162.178.078,00
97	-- Обврски спрема добавувачи	459.631.508,00		1.052.714.391,00
98	-- Обврски за аванси, депозити и кауции	36.732.212,00		34.413.909,00
99	-- Обврски за даноци и придонеси на плата и на надомести на плати	4.680.289,00		4.935.640,00
100	-- Обврски кон вработените	9.708.160,00		9.871.737,00
101	-- Тековни даночни обврски	16.380.498,00		9.521.742,00
102	-- Краткорочни резервирања за ризици и трошоци	9.407.809,00		7.042.684,00
103	-- Обврски по заеми и кредити спрема поврзани друштва	343.630.665,00		
104	-- Обврски по заеми и кредити	700,00		700,00
106	-- Обврски по основ на учество во резултатот	229.627,00		441.030,00
107	-- Останати финансиски обврски	9.392.287,00		
108	-- Останати краткорочни обврски	14.932.949,00		12.458.623,00
109	-- V. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ ВО ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	13.158.335,00		41.587.089,00
111	-- ВКУПНО ПАСИВА : ГЛАВНИНА, РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (065+081+094+109+110)	5.696.860.649,00		5.050.613.452,00
112	-- В. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА-ПАСИВА	25.436.796.542,00		19.900.146.770,00

Биланс на успех

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
201	-- I. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+203+206)	6.762.770.209,00			5.405.884.250,00
202	-- Приходи од продажба	6.511.346.390,00			5.208.497.799,00
203	-- Останати приходи	76.426.006,00			49.766.606,00
204	-- Залихи на готови производи и недовршено производство на почетокот на годината	109.010.062,00			100.056.026,00
205	-- Залихи на готови производи и недовршено производство на крајот на годината	349.921.006,00			106.291.213,00
206	-- Капитализирано сопствено производство и услуги	174.997.813,00			147.619.845,00
207	-- II. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (208+209+210+211+212+213+218+219+220+221+222)	5.847.038.235,00			4.134.926.452,00
208	-- Трошоци за сировини и други материјали	3.459.061.845,00			2.040.473.040,00
209	-- Набавна вредност на продадените стоки	541.123.528,00			449.095.359,00
210	-- Набавна вредност на продадените материјали, резервни делови, ситен инвентар, амбалажа и автогуми	61.979.421,00			59.527.425,00
211	-- Услуги со карактер на материјални трошоци	890.894.721,00			758.637.492,00
212	-- Останати трошоци од работењето	161.209.041,00			165.825.863,00
213	-- Трошоци за вработени (214+215+216+217)	334.391.530,00			313.961.106,00
214	-- Плати и надоместоци на плата (нето)	178.938.410,00			178.820.431,00
215	-- Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	17.119.824,00			16.750.986,00
216	-- Придонеси од задолжително социјално осигурување	75.819.871,00			74.107.516,00
217	-- Останати трошоци за вработените	62.513.425,00			44.282.173,00
218	-- Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	211.909.336,00			206.926.237,00
219	-- Вредносно усогласување (обезвреднување) на нетековни средства	1.135.000,00			3.011.460,00
220	-- Вредносно усогласување (обезвреднување) на тековните средства	8.329.075,00			399.729,00
221	-- Резервирања за трошоци и ризици	20.286.688,00			14.094.019,00
222	-- Останати расходи од работењето	156.718.050,00			122.974.722,00
223	-- III. ФИНАНСИСКИ ПРИХОДИ (224+229+230+231+232+233)	10.014.144,00			13.550.086,00
224	-- Финансиски приходи од односи со поврзани друштва (225+226+227+228)	4.827.497,00			886.284,00
227	-- Приходи по основ на курсни разлики од работење со поврзани друштва	4.827.497,00			886.284,00
230	-- Приходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	1.321.340,00			2.659.861,00
231	-- Приходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	3.865.307,00			10.003.941,00
234	-- IV. ФИНАНСИСКИ РАСХОДИ (235+239+240+241+242+243)	49.851.940,00			16.740.441,00
235	-- Финансиски расходи од односи со поврзани друштва (236+237+238)	7.905.969,00			385.634,00
237	-- Расходи по основ на курсни разлики од работење со поврзани друштва	7.905.969,00			385.634,00

239	-- Расходи по основ на камати од работење со неповрзани друштва	13.076.552,00		5.145.364,00
240	-- Расходи по основ на курсни разлики од работење со неповрзани друштва	28.869.419,00		11.209.443,00
246	-- Добивка од редовното работење (201+223+244)-(204-205+207+234+245)	1.116.805.122,00		1.274.002.630,00
250	-- Добивка пред оданочување (246+248) или (246-249)	1.116.805.122,00		1.274.002.630,00
252	-- Данок на добивка	76.033.205,00		101.623.456,00
255	-- НЕТО ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА (250-252+253-254)	1.040.771.917,00		1.172.379.174,00
257	-- Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	241,00		255,00
258	-- Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	12,00		12,00
259	-- ДОБИВКА/ЗАГУБА ЗА ПЕРИОД	1.040.771.917,00		1.172.379.174,00
260	-- Добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	1.040.771.917,00		1.172.379.174,00
264	-- ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА	1.826,00		2.079,00
265	-- Вкупна основна заработувачка по акција	1.826,00		2.079,00
269	-- Добивка за годината	1.040.771.917,00		1.172.379.174,00
271	-- Останата сеопфатна добивка (273+275+277+279+281+283) - (274+276+278+280+282+284)	44.000,00		14.916.000,00
273	-- Добивки кои произлегуваат од преведување од странско работење	44.000,00		
274	-- Загуби кои произлегуваат од преведување од странско работење			16.000,00
279	-- Промени на ревалоризациските резерви за нетековни средства			14.932.000,00
286	-- Нето останата сеопфатна добивка (271-285)	44.000,00		14.916.000,00
288	-- Вкупна сеопфатна добивка за годината (269+286) или (286-270)	1.040.815.917,00		1.187.295.174,00
289	-- Сеопфатна добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	1.040.815.917,00		1.187.295.174,00

Државна евиденција

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
609	-- Земјишта	853.441.936,00			854.644.486,00
612	-- Сегашна вредност на градежни објекти од високоградба кои се користат за вршење дејност (< или = АОП 012 од БС)	530.061.972,00			458.537.129,00
613	-- Сегашна вредност на објекти од нискоградба (< или = АОП 012 од БС)	61.014.834,00			54.525.855,00
614	-- Сегашна вредност на информациска опрема и телекомуникациска опрема (< или = АОП 013 од БС)	1.379.349,00			2.037.789,00
615	-- Сегашна вредност на компјутерска опрема (< или = АОП 013 од БС)	13.621.522,00			13.743.378,00
625	-- Заеми и кредити дадени на нефинансиски трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или = АОП 024+АОП 025+АОП 032+АОП 033+АОП 034+АОП 046+АОП 047+АОП 056+АОП 057+АОП 058 од БС)	350.100,00			
626	-- Побарувања по основ на продажба на стоки и услуги и аванси дадени на нефинансиски трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или = АОП 006+АОП 017+АОП 030+ АОП 046+ АОП 047+АОП 048 од БС)	258.170.588,00			196.908.860,00
628	-- Останати побарувања од нефинансиски трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или = АОП 034+ АОП 035+ АОП 046+ АОП 047+ АОП 051+ АОП 062 од БС)	3.060.053,00			10.050.215,00
629	-- Останати побарувања од органи на законодавна, извршна и судска власт, ФГИОСМ, ФЗОРСМ, АВРСМ, единици на локална самоуправа и други правни лица финансирани од буџет (< или = АОП 034+АОП 035+АОП 047+АОП 049+АОП 051+АОП 062 од БС)	92.279.934,00			134.656.756,00
630	-- Побарувања по основ на продажба на стоки и услуги и аванси и останати побарувања од сите субјекти во земјата и странство (< или = АОП 006+АОП 017+АОП 030+АОП 034+АОП 035+ АОП 046+ АОП 047+АОП 049+ АОП 050+АОП 051+АОП 057+АОП 062 од БС)	539.353.442,00			500.321.880,00
631	-- Основна главнина (сопственички капитал) во удели поседувани од други трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или = АОП 065 од БС)	4.743.000,00			4.743.000,00
632	-- Основна главнина (сопственички капитал) во удели поседувани од физички лица, трговци поединци, занаетчи, земјоделци, самостојни вршители на дејност и непрофитни организации регистрирани во земјата (< или = АОП 065 од БС)	82.624.300,00			82.624.300,00
634	-- Обврски по заеми и кредити земено од нефинансиски трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или = АОП 086+АОП 087+АОП 088+АОП 089+АОП 090+АОП 096+АОП 104+АОП 107 од БС)	700,00			700,00
635	-- Обврски по основ на набавка на стоки и услуги и аванси (краткорочни трговски кредити) примени од нефинансиски трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или = АОП 096+АОП 097+ АОП 098+АОП 108 од БС)	390.831.894,00			609.099.500,00
637	-- Останати обврски кон нефинансиски трговски друштва во приватна и државна сопственост и јавни препријатија во земјата (< или = АОП 092+АОП 093+АОП 096+ АОП 106+ АОП 107+АОП 108+ АОП 109 од БС)	23.267.033,00			27.674.020,00
638	-- Останати обврски кон органи на законодавна, извршна и судска власт, ФГИОСМ, ФЗОРСМ, АВРСМ, единици на локална самоуправа и други правни лица финансирани од буџет (<	25.406.666,00			20.835.142,00

или=АОП 092+АОП 093+АОП 094+ АОП 099+ АОП 101+ АОП 107+АОП 108+ АОП 109 од БС)			
639	-- Обврски по основ на трговски кредити, аванси и останати обврски кон сите субјекти во земјата и странство (вкупно) (< или=АОП 092+АОП 093+АОП 094+ АОП 096+ АОП 097+ АОП 098+ АОП 099+ АОП 100+ АОП 101+ АОП 107+АОП 108+ АОП 109 од БС)	809.511.374,00	1.326.746.394,00
640	-- Приходи од продажба на стоки и услуги (АОП 641+ АОП 642) (< или = АОП 202 од БУ)	36.505.935,00	20.010.325,00
641	-- Приходи од продажба на стоки (< или = АОП 202 од БУ)	14.419,00	42.077,00
642	-- Приходи од продажба на услуги (< или = АОП 202 од БУ)	36.491.516,00	19.968.248,00
643	-- Приходи од продажба на производи, стоки и услуги на домашен пазар (< или = АОП 202 од БУ)	4.089.577.020,00	3.255.740.073,00
644	-- Приходи од продажба на производи, стоки и услуги на странски пазар (< или = АОП 202 од БУ)	2.368.825.759,00	1.920.810.276,00
647	-- Приходи од наемнина (< или = АОП 202 од БУ)	48.188.787,00	27.189.858,00
648	-- Приходи од наемнина на земјиште (< или = АОП 202 од БУ)	4.754.824,00	4.757.592,00
654	-- Приходи од вишоци (< или = АОП 203 од БУ)	15.643.723,00	14.642.276,00
655	-- Наплатени отпишани побарувања и приходи од отпис на обврски (< или = АОП 203 од БУ)	110,00	1.134,00
658	-- Приходи од субвенции (< или = АОП 203 од БУ)	4.687.668,00	3.606.763,00
661	-- Останати приходи од работењето (< или = АОП 203 од БУ)	25.468.482,00	19.850.864,00
668	-- Трошоци за сировини и материјали (< или = АОП 208 од БУ)	736.685.061,00	593.540.092,00
669	-- Огрев, гориво и мазива (< или = АОП 208 од БУ)	19.196.544,00	14.849.144,00
671	-- Канцелариски материјали (< или = АОП 208 од БУ)	1.155.314,00	1.522.781,00
672	-- Трошоци за амбалажа (< или = АОП 208 од БУ)	160.085.139,00	125.524.066,00
673	-- Униформи-заштитна облека и обувки (< или = АОП 208 од БУ)	5.186.571,00	4.846.176,00
674	-- Материјал за чистење и одржување (< или = АОП 208 од БУ)	890.653,00	774.901,00
676	-- Потрошена електрична енергија (< или = АОП 208 од БУ)	1.514.334.653,00	798.695.904,00
677	-- Потрошени енергетски горива (< или = АОП 208 од БУ)	950.465.273,00	437.155.432,00
678	-- Потрошени резервни делови и материјали за одржување (< или = АОП 208 од БУ)	69.398.529,00	63.663.959,00
679	-- Отпис на ситен инвентар, амбалажа и автогуми (во производство) (< или = АОП 208 од БУ)	1.595.379,00	1.633.153,00
680	-- Транспортни услуги во земјата (< или = АОП 211 од БУ)	190.494.460,00	174.504.596,00
681	-- Транспортни услуги во странство (< или = АОП 211 од БУ)	88.758.214,00	73.394.048,00
682	-- ПТТ услуги во земјата (< или = АОП 211 од БУ)	2.782.250,00	2.887.908,00
684	-- Надворешни услуги за изработка на производи (вон производство) (< или = АОП 211 од БУ)	39.207.509,00	8.595.868,00
685	-- Производствени и занаетчиски услуги (< или = АОП 211 од БУ)	264.368.186,00	218.716.289,00
686	-- Наемнини за деловни простории во земјата (< или = АОП 211 од БУ)	1.243.833,00	1.309.326,00
687	-- Наемнини за опрема (< или = АОП 211 од БУ)	8.148.029,00	6.992.142,00
693	-- Еднократен надоместок во вид на испратнина заради трајно работно ангажирање под услови утврдени со закон (< или = АОП 217 од БУ)	16.335.636,00	9.550.121,00
695	-- Регрес за годишен одмор (< или = АОП 217 од БУ)	8.427.213,00	7.875.249,00
696	-- Помошти (< или = АОП 217 од БУ)	1.876.420,00	1.221.919,00
698	-- Дневници за службени патувања, ноќевања и патни трошоци (< или = АОП 217 од БУ)	4.871.093,00	3.339.979,00
700	-- Надомести на трошоците на вработените и подароци (< или = АОП 217 од БУ)	11.082.144,00	11.894.010,00
702	-- Надомести за одвоен живот (< или = АОП 217 од БУ)	210.367,00	80.280,00
703	-- Подароци на вработените (< или = АОП 217 од БУ)	9.212.558,00	1.597.591,00
704	-- Трошоци за организирана исхрана во текот на работа (< или = АОП 217 од БУ)	10.497.994,00	8.944.304,00
706	-- Надомести на ангажирана работна сила преку агенциите за привремени вработувања (< или = АОП 217 од БУ)	1.232.239,00	474.714,00
708	-- Трошоци за спонзорства (< или = АОП 212 од БУ)		12.047,00
709	-- Репрезентација (< или = АОП 212 од БУ)	15.890.746,00	13.654.683,00
710	-- Премии за осигурување на имот (< или = АОП 212 од БУ)	9.620.906,00	8.394.054,00
711	-- Надомест за банкарски услуги (< или = АОП 212 од БУ)	2.428.252,00	1.681.122,00
712	-- Даноци кои не зависат од резултатот (< или = АОП 212 од БУ)	59.909,00	2.022.462,00
714	-- Членарини на здруженијата во земјата и странство (< или = АОП 212 од БУ)	529.103,00	457.706,00
715	-- Надоместоци за повремени и привремени работи (< или = АОП 217 од БУ)	2.158.948,00	2.141.979,00
717	-- Останати трошоци на работењето (< или = АОП 212 од БУ)	128.713.422,00	135.513.828,00
718	-- Казни, пенали надоместоци за штети и друго (< или = АОП 222 од БУ)	9.109,00	19.138,00
721	-- Исплатени дивиденди	258.424.475,00	1.154.179.277,00
722	-- Просечен број на вработени врз основа на состојбата на крајот на месецот	239,00	250,00
723	-- Просечен број на вработени во седиштето на субјектот врз основа на состојбата на крајот на месецот	234,00	244,00

724	- - Број на подружници во кои се врши дејност, без седиштето на субјектот	4,00			4,00
------------	---	------	--	--	------

Структура на приходи по дејности

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
2047	- 08.11 - Вадење на декоративен камен и камен за градежништвото, варовник, суров гипс, креда и шкрилци	128.599.568,00			
2048	- 08.12 - Вадење на чакал и песок; глина и каолин	405.920,00			
2052	- 08.99 - Останато рударство и вадење на камен, неспомнато на друго место	58.641.821,00			
2066	- 10.61 - Производство на мелнички производи	5.708.550.101,00			
2166	- 23.51 - Производство на цемент	124.574.224,00			
2288	- 35.14 - Трговија на електрична енергија	321.341.219,00			
2370	- 46.71 - Трговија на големо со цврсти, течни и гасовити горива и слични производи	144.537.797,00			
2372	- 46.73 - Трговија на големо со дрва, градежен материјал и санитарна опрема	3.070.096,00			
2376	- 46.77 - Трговија на големо со отпадоци и остатоци	123.429.331,00			
2431	- 52.21 - Услужни дејности поврзани со копнениот превоз	9.938.046,00			
2490	- 68.10 - Купување и продажба на сопствен недвижен имот	56.414.711,00			
2545	- 82.99 - Останати деловни помошни услужни дејности, неспомнати на друго место	93.281.519,00			

Потпишано од:

Gabriela Barlakoska

CN=KIBSTrust Issuing Qsig CA G2,
 OID.2.5.4.97=NTRMK-5529581, OU=KIBSTrust
 Services, O=KIBS AD Skopje, C=MK
 KIBSTrust Issuing Qsig CA G2

Изјавувам, под морална, материјална и кривична одговорност, дека податоците во годишната сметка се точни и вистинити.

Податоците од годишната сметка се во постапка на доставување, која ќе заврши со одлука (одобрување/одбивање) од страна на Централниот Регистар.